

Tuindersweijde-Zuid te Obdam

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de natuurwetgeving

Tuindersweijde-Zuid te Obdam

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de
natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2020-98

Datum	2 november 2020
Versie	V1

Gecontroleerd door: F. Lang

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	6
1.3	Het plangebied.....	6
1.4	Geplande werkzaamheden	7
1.5	Leeswijzer	7
2	Methode	8
2.1	Broedvogelinventarisatie.....	8
2.1.1	Uilen 9	
2.2	Rugstreeppad.....	10
2.3	Grondgebonden zoogdieren.....	11
2.3.1	Kleine zoogdieren	11
2.3.2	Kleine marterachtigen	12
2.4	Vleermuizen	15
2.4.1	Veldbezoeken	15
2.4.2	Relatie met het vleermuisprotocol	17
3	Resultaten broedvogels	18
3.4	Uilen	19
3.5	Soortbesprekingen.....	19
4	Resultaten Rugstreeppad	26
4.1	Rugstreeppad.....	26
5	Resultaten grondgebonden zoogdieren	28
5.1	Kleine zoogdieren	28
5.1.1	Bosmuis	28
5.1.2	Dwergmuis.....	29
5.1.3	Huisspitsmuis.....	30
5.2	Onderzoek kleine marterachtigen.....	31
6	Resultaten vleermuizen	34
6.1	Gewone dwergvleermuis.....	34
6.2	Ruige dwergvleermuis	36
6.3	Laatvlieger.....	36

6.4	Meervleermuis	37
7	Effectbeoordeling en maatregelen	39
7.1	Broedvogels.....	39
7.2	Rugstreeppad	40
7.3	Grondgebonden zoogdieren	41
7.3.1	Dwergmuis.....	41
7.3.2	Kleine marterachtigen	41
7.4	Vleermuizen	42
8	Conclusies en aanbevelingen	44
8.1	Beschermde soorten Wnb	44
9	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	46
10	Bijlagen	48

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Er bestaan plannen een locatie ten oosten van Obdam, gemeente Koggenland, provincie Noord-Holland her in te richten. Er zal in een deel van het gebied nieuwbouw plaatsvinden.

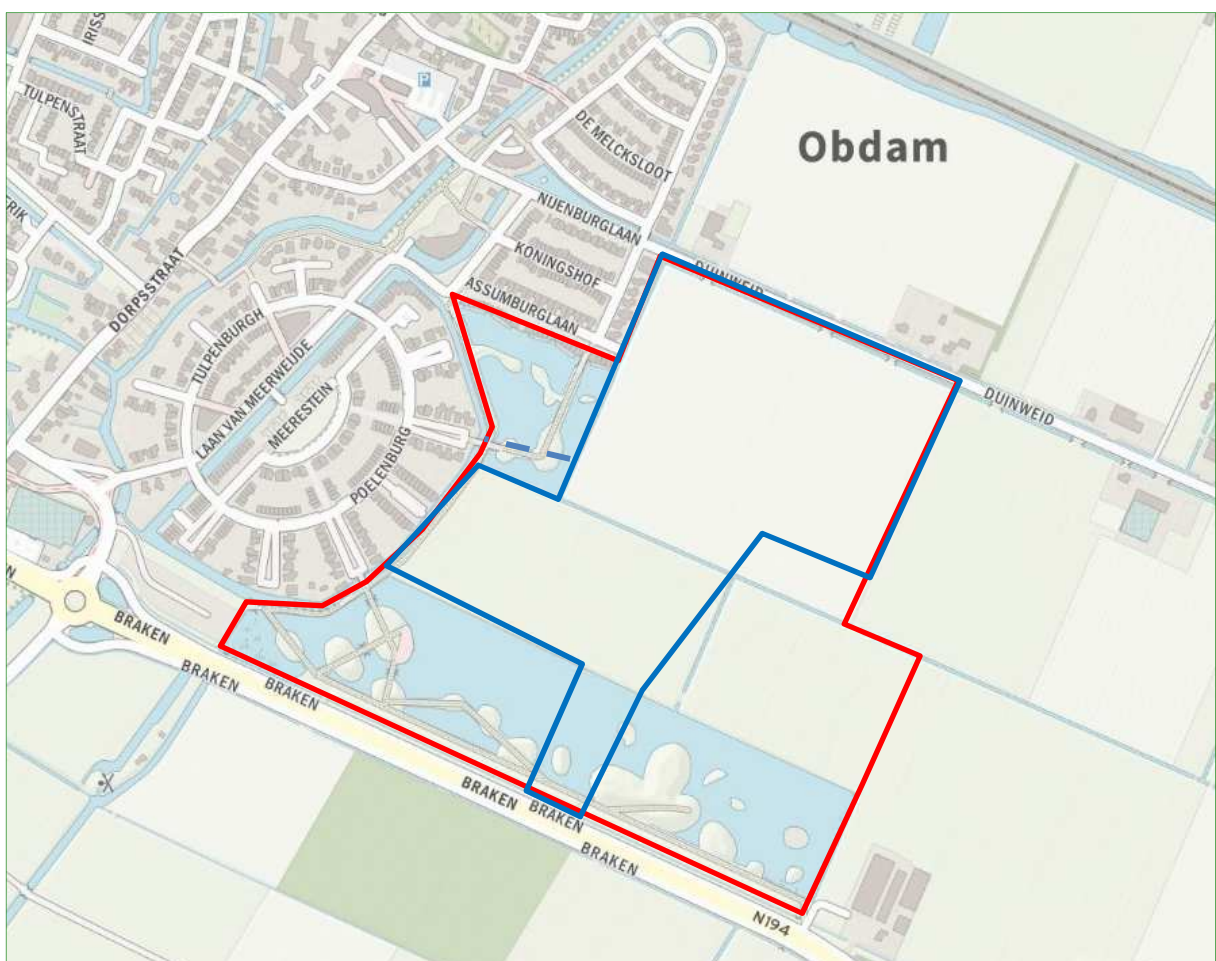
Het is mogelijk dat beschermde soorten zoals Rugstreeppad, kleine zoogdieren of broedvogels verblijven in het plangebied. Ook kunnen vleermuizen het plangebied gebruiken als vliegroute en/of foerageergebied. De aanwezigheid van deze potentie werd aangegeven in een eerder uitgevoerde quickscan (DE BEER, 2019).

Om dit nader te onderzoeken heeft Gemeente Koggenland opdracht gegeven aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uit te voeren naar deze soorten.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode november 2019 - september 2020. Dit rapport doet verslag van het onderzoek.

Figuur 1.

Ligging van de Tuindersweijde-Zuid (rood omrand). Met blauwe omranding is het plangebied voor de geplande bebouwing en infrastructuur aangegeven.

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het voorkomen en de verspreiding van (beschermde) soorten dieren zoals; Rugstreeppad, kleine zoogdieren, kleine marterachtigen, broedvogels en vleermuizen binnen het plangebied.

1.3 Het plangebied

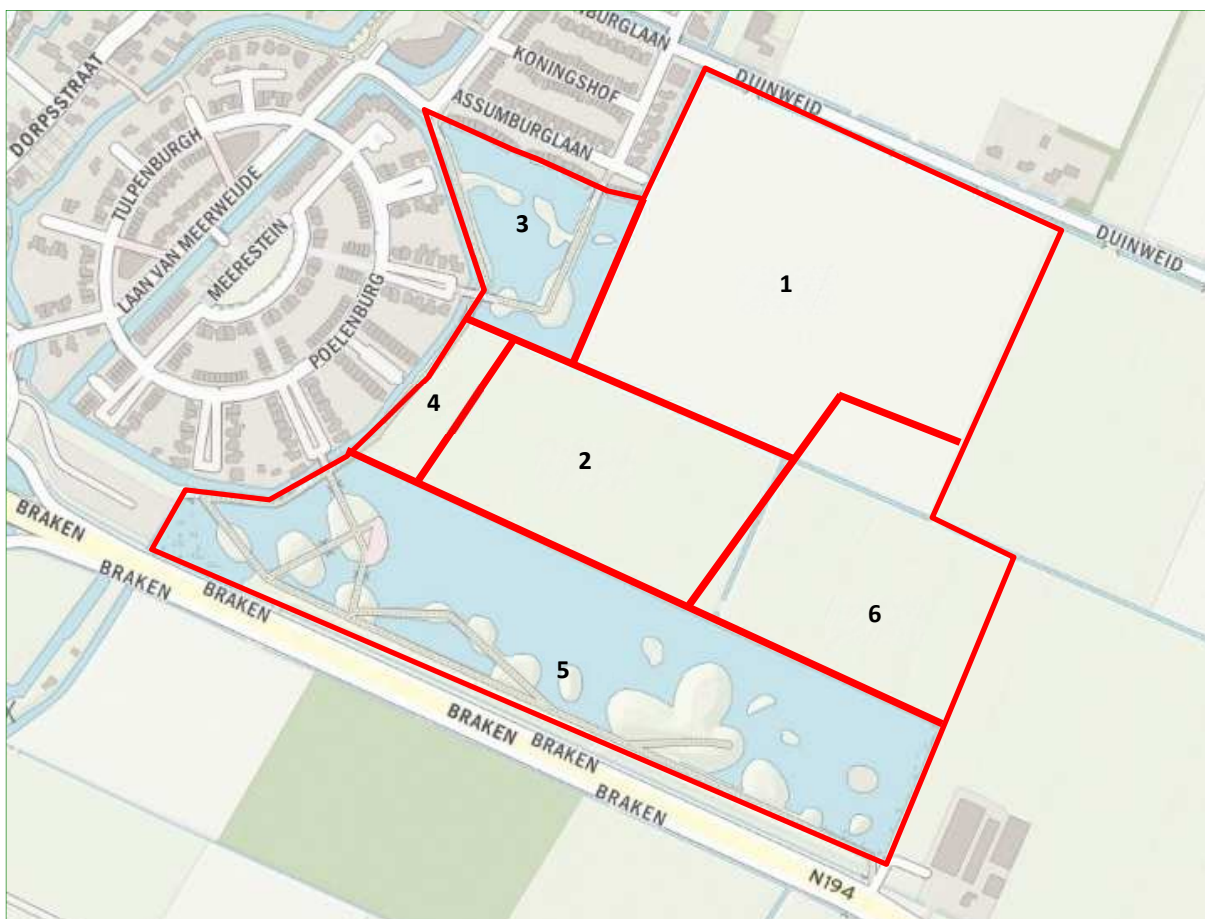
In Figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven.

Het bevindt zich tussen de bebouwing van Obdam, de N194 (Braken) in het zuiden en de doodlopende weg Duinweid in het noorden.

Het plangebied ligt voornamelijk naast open agrarisch landschap van Polder Obdam maar wordt aan de westkant geflankeerd door bestaande nieuwbouw.

Het plangebied bestaat uit verschillende kavels die voornamelijk intensief in gebruik zijn voor agrarische activiteiten zoals akkerbouw. Het omliggende terrein bestaat uit een ingericht waterrijk en groen natuurgebied doorkruist wordt met wandelpaden. De grote waterplas aan de zuidkant van dit gebied heet Weijdemeer.

Figuur 2.
Schematische indeling van het onderzoeksgebied (zie tekst).

In Figuur 2 is op de kaart een schematische intekening van de plannen weergegeven. De deelgebieden 1, 2 en 4 betreffende het te bebouwen deel van het plangebied. Deelgebieden 3 en 5 betreffen bestaande groengebieden waar toe leidende infrastructuur is gepland en deelgebied 6 betreft agrarisch weiland.

De deelgebieden worden mogelijk extern beïnvloed door de plannen.

1.4 Geplande werkzaamheden

De geplande werkzaamheden bestaan uit het gefaseerd bouwrijp maken van het plangebied en de hierop volgende bouw van 335 woningen.

Voor het realiseren zullen de huidige agrarische percelen bouwrijp worden gemaakt en wordt een ontsluitingsweg aangelegd vanaf de parallelweg van de N194.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vergraven van de bodem en de oevers, het aanleggen van nieuwbouw en infrastructuur en het kappen en rooien van struiken en bomen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van de verschillende onderzoeken beschreven.

In hoofdstuk 3-6 worden de resultaten beschreven en wordt aangegeven welke soorten zijn aangetroffen binnen en eventueel nabij het plangebied.

In hoofdstuk 7 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden door de uit te voeren werkzaamheden welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn en of een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is.

Ten slotte bevat hoofdstuk 8 de conclusies en eventuele aanbevelingen, indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 9 tenslotte, geeft een overzicht van de gebruikte literatuur.

In de bijlages is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag. Eventueel zijn (indien relevant) verspreidingskaarten opgenomen.

2 Methode

2.1 Broedvogelinventarisatie

Het doel van het broedvogelonderzoek was inzicht te krijgen in de aanwezige soorten, hun relatieve aantallen en hun verspreiding (namen volgens BIJLSMA *ET AL.*, 2001). Het is uitgevoerd conform de landelijk gebruikelijke methodiek zoals uitgebreid beschreven in de 'Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek' (VAN DIJK & BOELE, 2011; VERGEER *ET AL.*, 2016).

In totaal zijn in de periode april t/m juni zes bezoeken uitgevoerd. Het ging om vijf dagbezoeken en één nachtbezoek. De dagbezoeken vonden plaats vanaf zonsopgang tot in de vroege middag. Het nachtbezoek werd voorafgaand aan de vijfde ronde uitgevoerd. Er werd geen gebruik gemaakt van geluidsopnames.

De bezoekdatums, de bestede tijd en de weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken in de Tuindersweijde-Zuid staan vermeld in Tabel 1. De veldbezoeken zijn uitgevoerd door dhr. V. Ronde. Over het algemeen is een half uur voor zonsopgang begonnen met de inventarisatie.

De loop/fietsroute werd zo gekozen dat alle delen van het terrein goed geteld konden worden. Per bezoek werd op een ander deel van de route begonnen zodat de verschillende terreindelen op andere tijdstippen ten opzichte van zonsopgang zijn bezocht.

Het weer beïnvloedt de activiteit van vogels. Bij harde wind, neerslag, lage en ook hoge temperaturen zijn vogels minder actief. Geprobeerd is dergelijke omstandigheden tijdens de veldbezoeken zoveel mogelijk te vermijden. Tijdens de bezoeken waren de weersomstandigheden over het algemeen gunstig (zie Tabel 1).

Na het digitaliseren van alle geldige waarnemingen zijn deze geclusterd tot territoria met behulp van een door Van der Goes en Groot ontwikkeld clusterprogramma dat werkt met de SOVON-criteria (VAN DIJK & BOELE, 2011). Op basis van nieuwe inzichten, met name met betrekking tot de fusieafstand, is de landelijke methode enigszins aangepast (VAN DIJK *ET AL.*, 2013; VERGEER *ET AL.*, 2016). Hierbij is aangesloten.

Tabel 1.
Bezoekdatums, bestede tijd en weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken van de broedvogelinventarisatie in de Tuindersweijde-Zuid in 2020 (N = nachtronde).

Bezoek	Datum	Bestede tijd	Weersomstandigheden (Bewolking x/8, Wind, Temperatuur (°C))
1	6-4-2020	02:30	0/8, zuid-2, 11
2	22-4-2020	03:00	0/8, oost-4, 10
3	6-5-2020	02:40	0/8, noordoost-2, 7
4	22-5-2020	02:20	4/8, zuid-2, 18
5	16-6-2020	01:30	8/8, noordwest-1, 15
N	8-5-2020	01:30	4/8, noordoost-2, 14
Totaal		13:30 uur	

Na de automatische clustering zijn de resultaten gecontroleerd en indien nodig aangepast.

Resultaat van de clustering is per soort een stippenkaart met alle aangetroffen broedvogelterritoria. De resultaten zijn ter controle voorgelegd aan de veldwerker(s).

Bij de controle van de clustering wordt met name gelet op een aantal zaken die in het clusterprogramma niet altijd goed gaan. Hier wordt kritisch naar gekeken en indien nodig wordt het resultaat van de automatische clustering aangepast.

Zo gaat het doorschuiven van waarnemingen niet altijd goed. Soms blijven na een clustering aan beide kanten van een clusterwolk waarnemingen uit verschillende rondes over. Door nu een dergelijke waarneming in een aangrenzend cluster te betrekken en de waarneming uit dezelfde ronde die al in dit cluster zit aan een aangrenzend cluster toe te kennen, enzovoorts, kunnen de overblijvende waarnemingen toch in een cluster worden betrokken. Dit kan leiden tot een hoger aantal territoria.

Ook kan het voorkomen dat een cluster bestaande uit één nest-indicatieve waarneming, als geldig territorium wordt opgevoerd, terwijl deze waarneming makkelijk inwisselbaar is voor een waarneming uit dezelfde ronde bij een ander cluster met een minder hoge broedcode.

Verder worden nesten uit verschillende rondes die bij elkaar in de buurt liggen soms als aparte territoria aangemerkt. Dit is vaak niet terecht, maar valt te wijten aan onnauwkeurig stippen. Dit wordt daarom bij handmatige controle rechtgezet.

Tot slot worden soms territoriumstippen die onnauwkeurig zijn gekarteerd in het juiste biotoop gezet.

2.1.1 Uilen

Zoals hierboven beschreven is één nachtbezoek uitgevoerd tijdens de broedvogelinventarisatie. Deze ronde is voornamelijk gericht op nacht actieve broedvogels zoals bijvoorbeeld verschillende soorten uilen.

Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn gegevens over het voorkomen van de beschermde Kerkuil en Steenuil in en rond het plangebied opgevraagd bij Kerkuilenwerkgroep Noord-Holland en Steenuilenwerkgroep Noord-Holland. Deze gegevens zijn verzameld door dhr. R. Brouwer, werkzaam bij bureau Van der Goes en Groot (December 2019).

2.2 Rugstreeppad

Het onderzoek is uitgevoerd conform het “KENNISDOCUMENT RUGSTREEPPAD” (BIJ12, 2017).

Het onderzoeksgebied is matig geschikt voor de Rugstreeppad. Er zijn geschikte wateren aanwezig in het water-opvanggebied en mogelijk in de aangrenzende sloten waar de dieren voortplantingswater kunnen vinden (DE BEER, 2019). In het onderzoeksgebied is geen opvallend zanderig landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze soort. Het is wel mogelijk dat de soort schuilt onder tegels op opgebracht zand of onder opgeslagen materialen op omliggende erven (DE BEER, 2019).

Om voortplantingsplaatsen van de Rugstreeppad op het spoor te komen is op twee avonden in de periode 2e helft van april en mei geluisterd naar kooractiviteit (18 april en 8 mei). De bezoeken zijn zoveel mogelijk tijdens relatief warme en windstille avonden en nachten uitgevoerd. Daarnaast is op 14 juli een derde avondbezoek afgelegd.

Tabel 2.
Data van de veldbezoeken van het onderzoek naar de Rugstreeppad in 2020.

Ronde	Datum
1	18 april 2020
2	8 mei 2020
3	14 juli 2020

Tijdens een nachtelijk bezoek worden de potentiële voortplantingsplaatsen opgezocht en worden roepende mannetjes geteld. Op paden en andere open plekken kunnen 's nachts adulte dieren worden waargenomen.

Tijdens de veldbezoeken is ook met een zaklamp gericht gezocht naar Rugstreeppadden. Tijdens het onderzoek zijn materialen als takken, stammen en platen omgekeerd zodat gekeken kon worden of hieronder Rugstreeppadden verscholen zaten.

Ook in de omgeving van het plangebied is gezocht naar voortplantingswater en geluisterd of roepende Rugstreeppadden gehoord werden. Langs de openbare wegen Braken en Duinweid is geïnspecteerd op eventuele verkeersslachtoffers.

2.3 Grondgebonden zoogdieren

Het doel van het zoogdieronderzoek is inzicht te krijgen in de aanwezige soorten. Daartoe zijn op verschillende tijdstippen in het jaar inventarisaties uitgevoerd. Er is gericht gezocht naar kleine zoogdieren (muizen, in het bijzonder Waterspitsmuis) en kleine marterachtigen.

De aanwezigheid van bepaalde soorten zoogdieren en de populatiegrootte, kunnen nogal verschillen in plaats en tijd. Hierdoor is elke uitgevoerde inventarisatie een momentopname.

2.3.1 Kleine zoogdieren

Om een beeld te krijgen van de aanwezigheid en de verspreiding van kleine zoogdieren in het onderzoeksgebied, is in 2019 een vang-onderzoek uitgevoerd met behulp van *Longworth*-inloopvallen. Omdat bijzondere aandacht uitgaat naar de mogelijke aanwezigheid van soorten als Noordse woelmuis en Waterspitsmuis in het onderzoeksgebied, is dit onderzoek uitgevoerd conform het “KENNISDOCUMENT NOORDSE WOELMUIS” (BIJ12, 2017).

De inloopvallen worden op plaatsen gezet met voldoende vegetatiedekking, een belangrijke factor in de aanwezigheid van kleine zoogdieren. Een vanglocatie bestaat uit een raai van 10 × 2 vallen welke worden uitgezet met onderlinge afstand van 10 meter. Alvorens de vangsten plaatsvinden worden de inloopvallen voor een periode van 2-3 dagen in het veld geplaatst. Hierbij is het vang-mechanisme buiten werking gesteld, waardoor kleine zoogdieren kunnen wennen aan het nieuwe object in hun omgeving. Deze periode van gewenning wordt ook wel “prebait-periode” genoemd en is zeer belangrijk voor de uiteindelijke vangstresultaten. Aansluitend op de prebait-periode worden de vallen op scherp gezet en vinden vier controles plaats (2 nachten) met tussenpozen van steeds maximaal twaalf uur.

Het vullen van het leefgedeelte van de inloopvallen met hooi is belangrijk voor warmte-isolatie en moet dan ook goed droog zijn.

Tabel 3.
Beschrijving van de locaties met vallen-raaien t.b.v. het onderzoek naar kleine zoogdieren in de Tuindersweijde-Zuid in 2019.

Vanglocatie	Beschrijving biotoop
1	Een brede rietkraag in het waterbergingsgebied van Tuindersweijde. Het talud verloopt steil vanaf het maaiveld, echter nabij en onder de waterlijn is sprake van een redelijk glooiend verloop. Het betreft een soortenarme overjarige rietvegetatie met dominante soorten als Riet, grassen, Harig wilgenroosje en Lisdodde. Vallen werden geplaatst tegen de waterlijn.
2	Locatie betreft een steil oevertalud met overgebleven rietkraag. De overgebleven oevervegetatie is zeer schaars aanwezig in de directe omgeving. Het talud is gelegen langs een akker met wintergraan. Het betreft een soortenarme vegetatie met veel Brandnetel. Daarnaast plantensoorten als Riet, grassen en Ridderzuring. De vallen werden geplaatst tegen de waterlijn.

Verlies van lichaamswarmte is namelijk een zeer kritische factor in de overleving van kleine zoogdieren. Daarnaast wordt in de val voedsel aangeboden zoals appel, wortel, haveremout, kattenbrokken en meelwormen. Het aanbod van dierlijk voedsel in de vorm van meelwormen en kattenbrokken is vooral voor de overleving van spitsmuizen belangrijk.

Gevangen dieren worden ter plekke gedetermineerd en weer vrijgelaten op de vanglocatie.

Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 12 november tot en met 14 november 2019. In is de exacte ligging van de twee vanglocaties weergegeven, Tabel 3 geeft een beknopte beschrijving van de aanwezige biotopen op de plaatsen met de uitgezette vallenraaien. Bij het onderzoek zijn vooral de kansrijke situaties voor Noordse woelmuis en Waterspitsmuis bemonsterd. Het gaat hierbij om natte structuurrijke vegetaties, soortenrijke oevervegetaties en overgangssituaties.

2.3.2 Kleine marterachtigen

Het onderzoek is uitgevoerd conform het document “WEZEL, HERMELIJN EN BUNZING BESCHERMD IN NOORD-HOLLAND”. Dit document van de provincie Noord-Holland is een handreiking voor het uitvoeren van onderzoek naar kleine marterachtigen zoals Wezel en Hermelijn.

Er zijn vijf bezoeken afgelegd aan het gebied. Een eerste bezoek wordt gebruikt voor het uitzetten van de materialen. Hierbij wordt uiteraard gelet op locaties met de hoogste trefkans. Deze wordt bepaald op grond van de aanwezige biotopen, dekking, eventueel mogelijke trekroutes, foerageergebieden etc.

Een Mostela (marterkast) met opgetilde deksel voor een kijkje aan de binnenzijde.

Een tweede tussenbezoek is nodig voor controle van het materiaal. Hierbij kunnen de sporenbuizen, indien nodig, voorzien worden van nieuw sporenpapier, de camera's worden gecheckt op functionaliteit en kijkrichting die veranderd kan zijn door stoten e.d. en ze kunnen voorzien worden van nieuwe batterijen en de geheugenkaartjes kunnen worden gewisseld.

Bij het derde bezoek zijn de cameravallen en mostela's opgehaald en zijn de sporenbuizen verplaatst naar een nieuwe plek binnen het plangebied.

Een vierde bezoek is een tussenbezoek nodig voor controle van het materiaal. Hierbij kunnen de sporenbuizen, indien nodig, voorzien worden van nieuw sporenpapier, de camera's kunnen voorzien worden van nieuwe batterijen en de geheugenkaartjes kunnen worden gewisseld.

Bij het vijfde bezoek zijn de laatste materialen (sporenbuizen) opgehaald uit het veld waarna het beeldmateriaal en de prentenplaten tijdens een bureaustudie worden geanalyseerd.

Bij de derde ronde wordt het materiaal opgehaald waarna het beeldmateriaal en de prentenplaten tijdens een bureaustudie worden geanalyseerd.

Het materiaal is uitgezet op 27 mei 2020 (bezoek 1), hierna is er een tussencontrole geweest op 10 juni 2020 (bezoek 2). Hierna zijn de camera's en mostela's opgehaald en de sporenbuizen verplaatst op 24 juni 2020 (bezoek 3). Op 16 juli 2020 is wederom een tussenronde geweest (bezoek 4) en uiteindelijk zijn de materialen opgehaald op 23 juli 2020 (bezoek 5). Het materiaal heeft derhalve per locatie ruim vier weken uitgestaan in het veld.

Sporenbuis ten behoeve van onderzoek naar kleine marterachtigen.

Er zijn vier cameravallen opgehangen en twee mostela's geplaatst. De camera's zijn voorzien van een sensor die reageert op de combinatie van warmte en beweging. Als er een warmbloedig dier (bijvoorbeeld een zoogdier of vogel) voor de camera beweegt, begint deze met opnemen. Overdag zijn de beelden in kleur, en 's-nachts of bij te weinig licht schakelt de camera automatisch over naar een infrarood beeld. De camera maakt hierbij geen geluid en er zijn geen lampjes te zien waardoor een dier kan schrikken. De dieren blijven dus doorgaan met hun activiteit en wanen zich vaak onbespied. Als lokvoer zijn sardines gebruikt. De mostela is een kist waarin een cameraval is ingesloten.

Naast de camera en mostela zijn er tevens dertig sporenbuizen uitgelegd die na vier weken verplaatst zijn waardoor in totaal 60 locaties onderzocht zijn m.b.v. een sporenbuis. De sporenbuis is een pvc-buis van 8 of 10 cm in diameter. Deze zijn vooral bedoeld om Wezels en Hermelijnen vast te stellen. In de sporenbuis ligt een plankje met in het midden een stempelkussen met inkt. Aan weerszijden van het stempelkussen liggen witte vellen sporenpapier. De Wezel en Hermelijn zijn van nature nieuwsgierig en lopen graag in de dekking. Ook zijn ze continu op zoek naar muizen. Bij deze zoektocht lopen ze graag door de sporenbuizen. Een kaart met de locaties van de camera's en sporenbuizen is opgenomen in Bijlage 2.

Slootoever met dekking die gebruikt is als vanglocatie.

2.4 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd krachtens de Wnb onder het regime van de Habitatrichtlijn.

Het doel van het onderzoek is om de aanwezigheid en de verspreiding van vleermuizen in het plangebied in kaart te brengen. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de richtlijnen uit het protocol voor vleermuisinventarisaties, zoals dat is opgesteld door het Vleermuisvakberaad (VLEERMUISVAKBERAAD, 2017).

Voorafgaand aan het onderzoek is op grond van aanwezige biotopen en bekende voorkomens nagegaan welke vleermuissoorten redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn binnen het onderzoeksgebied. Het onderzoek is op grond daarvan met name gericht op het gebruik van het gebied als foerageergebied en vliegroute door alle soorten vleermuizen.

2.4.1 Veldbezoeken

Door middel van veldwerk zijn de daadwerkelijke aanwezigheid en verspreiding van vleermuizen in het plangebied onderzocht. Er zijn vier bezoeken volbracht in de periode mei tot en met september 2020. Het aantal bezoeken is op voorhand op grond van potentie bepaald, bij onverwachte of afwijkende waarnemingen of grotere en bijzondere verblijfplaatsen wordt altijd een extra veldbezoek ingepland.

Het plangebied kan door vleermuizen op verschillende manieren worden gebruikt, bijvoorbeeld als (onderdeel van) een vliegroute of als foerageergebied. Deze gebiedsfuncties zijn tijdens het veldwerk onderzocht. Vanwege het ontbreken van geschikte begroeiing en bebouwing worden verblijfplaatsen binnen het plangebied niet verwacht.

Tijdens een veldverkenning (tijdens de quickscan of tijdens de eerste ronde of rondes) zijn relevante elementen zoals bijvoorbeeld begroeiing en randen daarvan, aanwezige lijnvormige beplanting en wateren in beeld gebracht.

Het terreingebruik door vleermuizen is op grond van de veldverkenning 's nachts nader onderzocht door middel van langzaam surveilleren en posten met gebruik van batdetectors (Pettersson D240x, M500-384-540usb en Echo Meter Touch Pro). Op de onderzoekslocatie was altijd visuele- en audioweergave van de opgevangen pulsen mogelijk en er was altijd de mogelijkheid geluiden en/of pulsen op te nemen met opnameapparatuur (M500-384-540usb, Echo Meter Touch Pro en Tascam DR-05X).

Bij het onderzoek werden ook een sterke zaklamp (en een nachtkijker (Nightowl Igen 20/20 of Bushnell Equinox) ingezet.

Tijdens alle veldbezoeken is gekeken naar aanwezige vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied. Deze gebruiksfuncties zijn vooral te verwachten in luwe delen van het plangebied en langs lijnvormige landschapselementen. Tijdens de laatste twee bezoeken is ook gelet op baltsactiviteit (in vlucht).

Vanwege de grootte van het object en het aantal potentieel geschikte plekken en de positie daarvan voor met name terreingebruik van vleermuizen, is de inventarisatie uitgevoerd door **twee** personen.

Tijdens de veldbezoeken was geen sprake van substantiële neerslag, werd er niet geïnventariseerd bij een windkracht hoger dan 4 Bft of bij een te lage temperatuur.

Voor een overzicht met informatie van de veldbezoeken zie Tabel 4.

Tabel 4.

Overzicht en informatie van de veldbezoeken ten behoeve van het vleermuisonderzoek in de Tuindersweijde-Zuid in 2020.

Datum	Starttijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Opzet
19 mei	21:35 uur	00:00	Droog, 2 Beaufort, bew. 7/8, 15°C	Avondbezoek Terreingebruik, baltsactiviteit
12 juni	03:00 uur	05:00	Droog, 2 Beaufort, bew. 7/8, 14°C	Ochtendbezoek Terreingebruik, baltsactiviteit
18 aug	21:45	00:00	Droog, 1 Beaufort, bew. 1/8, 15°C	Avondbezoek Terreingebruik, baltsactiviteit
8 sept	21:00	23:15	Droog, 3 Beaufort, bew. 8/8, 18 °C	Avondbezoek Terreingebruik, baltsactiviteit

2.4.2 Relatie met het vleermuisprotocol

Het vleermuisprotocol is een richtlijn op grond waarvan het onderzoek zo goed mogelijk is uitgevoerd. Dit betekent dat op grond van aanwezige biotopen en potenties in het onderzochte plangebied de uiteindelijke onderzoeksopzet is gemaakt. In het geval van het besproken gebied zijn de hieronder genoemde keuzes gemaakt om de resultaten te optimaliseren.

Gebiedsgebruik

Omdat het onderzoek is gericht op terreingebruik is de in het vleermuisprotocol beschreven werkwijze gehanteerd (zie §2.4.1). Er is met name gelet op foerageergebied en eventuele vliegroute. Vanwege de grootte van het gebied is er gekozen om zowel in het voorjaar als het najaar tweemaal informatie te verzamelen.

Veldwerker bezig met apparatuur tijdens de eerste avondronde voor vleermuizen.

3 Resultaten broedvogels

3.1 Vastgestelde soorten

In totaal zijn van 41 soorten 246 territoria vastgesteld (zie Tabel 5). De verspreidingskaarten van de vastgestelde broedvogels zijn te vinden in Bijlage 5.

De in de verspreidingskaarten weergegeven territoriumstippen liggen meestal op de locatie van de waarneming met de hoogste broedzekerheidscode binnen de datumgrenzen. Indien nodig is een correctie toegepast, bijvoorbeeld bij uitloop van kuikens over grote afstand. Vaak is sprake van meerdere waarnemingen die samen een territorium vormen. De stip geeft meestal niet de locatie van een eventueel nest aan. Het gebied rondom de territoriumstip dat voldoet aan de eisen die de desbetreffende soort aan zijn leefgebied stelt is onderdeel van het territorium. De grootte van het territorium hangt af van de soort en de kwaliteit van het leefgebied.

3.2 Rode Lijst

Van de 41 vastgestelde soorten broedvogels komen er zes voor op de 'Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels' (KLEUNEN ET AL, 2017). Het betreft Slobeend (kwetsbaar), Bontbekplevier (kwetsbaar), Grutto (gevoelig), Tureluur (gevoelig), Visdief (gevoelig) en Gele kwikstaart (gevoelig).

Tabel 5.
Aantal territoria van
broedvogels in de
Tuindersweijde-Zuid in
2020. Soorten met een *
staan vermeld op de
Rode Lijst.

Soort	Aantal	Soort	Aantal
Fuut	4	Tureluur*	3
Knobbelzwaan	1	Visdief*	43
Grauwe gans	34	Houtduif	2
Grote Canadese gans	1	Oeverzwaluw	14
Kleine Canadese gans	4	Gele kwikstaart*	1
Brandgans	1	Winterkoning	3
Nijlgans	8	Merel	4
Bergeend	2	Rietzanger	5
Krakeend	8	Kleine karekiet	12
Wilde eend	13	Braamsluiper	1
Slobeend*	3	Grasmus	2
Kuifeend	11	Tuinfluit	3
Fazant	1	Zwartkop	2
Waterhoen	3	Fitis	3
Meerkoet	22	Koolmees	1
Scholekster	3	Ekster	1
Kluut	5	Vink	1
Kleine plevier	1	Groenling	1
Bontbekplevier*	1	Putter	3
Kievit	6	Rietgors	6
Grutto*	3		
Aantal soorten	41	Aantal territoria	246

de Tuindersweijde-Zuid is qua Rode Lijst-soorten vooral van belang voor de Visdief (broedkolonie) en weidevogels Tureluur, Grutto en Slobeend.

Relatief talrijk zijn de in het gebied te verwachten watervogels als Grauwe gans, Meerkoet, Wilde eend en Kuifeend.

3.3 Niet-broedvogels

Van enkele soorten voldeden de verzamelde waarnemingen niet aan de criteria voor het vaststellen van een geldig territorium. Het betreft de Zomertaling (man op 6 april) en Tjiftjaf (eenmaal een zingende vogel op 6 april).

Naast de gekarteerde paren en individuen waren gedurende het broedseizoen groepen watervogels aanwezig in het gebied.

3.4 Uilen

Tijdens de broedvogelinventarisatie (nachtbezoek) zijn geen uilen waargenomen. Onderstaande gegevens zijn verzameld bij de Kerkuilenwerkgroep Noord-Holland en de Steenuilenwerkgroep Noord-Holland. Ook is er één waarneming van een Ransuil gedaan tijdens vleermuisonderzoek. De gegevens en waarneming zijn weergegeven in Bijlage 4.

Kerkuil

De laatste twee jaar zijn sporen van Kerkuil gevonden in schuren van een boerderij langs de N 507 (Braken) gelegen aan de oostkant van de waterberging. Ook in schuren aan de doodlopende weg Wogmeer ten oosten van deze boerderij zijn sporen (braakballen en poepsporen) gevonden en wordt de Kerkuil regelmatig waargenomen.

Steenuil

De laatste twee jaar zijn er broedgevallen bekend in een nestkast hangend in een boom bij het PEN-huisje halverwege de doodlopende weg Duinweid. Aan de overkant van de weg bij een Tulpenkweker hangt ook een nestkast, maar tot nu toe is deze kast nog niet bezocht door Steenuilen. In deze nestkast hebben recent Kauwen gebroed.

Een ander broedpaar van Steenuil is al enkele jaren aanwezig aan de Wogmeer, eveneens in een opgehangen nestkast. De locatie van deze nestkast is op het erf van de boerderij aan de Wogmeer 109.

Ransuil

De Ransuil werd éénmaal waargenomen langs bosschages aan de zuidkant van het plangebied, tijdens vleermuisonderzoek op 19 mei.

3.5 Soortbesprekingen

Per vogelsoort wordt hieronder de verspreiding en de ontwikkeling van het aantal territoria in de Tuindersweijde-Zuid nader toegelicht. Alle Rode-Lijstsoorten worden besproken. Verder zijn alleen die

soorten in de soortbespreking opgenomen, waarover nadere bijzonderheden te vermelden zijn. De Oeverwaluw wordt genoemd vanwege een speciale 'broedwand' die aanwezig is in het gebied. En de Oranje-Lijstsoorten Waterhoen, Scholekster, Kluut en Kievit worden beschreven.

Indien van toepassing wordt in onderstaande soortbesprekingen de ontwikkeling van de broedvogelstand vergeleken met de landelijke aantalsontwikkeling sinds 1990 (BOELE ET AL., 2019). Hierbij worden de volgende categorieën onderscheiden:

- ♣ sterke afname, significante afname van meer dan 5% per jaar
- ♣ matige afname, significante afname van minder dan 5% per jaar
- ♣ stabiel, geen significante toe- of afname
- ♣ matige toename, significante toename van minder dan 5% per jaar
- ♣ sterke toename, significante toename van meer dan 5% per jaar

Ook wordt onderscheid gemaakt in de aantalsontwikkeling op lange termijn (sinds 1990) en die op korte termijn (sinds 2008). Soms wordt ook de indexwaarde van 2017 vermeld (indexwaarde 1990 is 100).

Achter elke soort is het aantal vastgestelde territoria vermeld en of het een Rode-Lijstsoort betreft.

Ook wordt vermeld of een soort op de Oranje Lijst staat. Deze lijst is in 2013 door Vogelbescherming en Sovon opgesteld als een soort 'early warning'. Het gaat om soorten waar het slecht mee gaat, maar nog niet slecht genoeg om op de Rode Lijst vermeld te worden.

Slobeend (3, Rode Lijst: kwetsbaar)

De landelijke stand van de Slobeend is onderhevig aan flinke schommelingen. Sinds 1990 is sprake van een matige afname. De trend sinds 2008 is stabiel. De indexwaarde voor 2017 staat op 48.

Intensief gebruik van natte graslanden lijkt de belangrijkste oorzaak voor de afname. Peilverlaging en maaien en bemesten van slootranden zijn ongunstig voor de soort.

Een mannetje Slobeend in zomerkleed.

In de Tuindersweijde zijn bij de inventarisatie drie territoria vastgesteld langs de grote waterplas (Weijdemeer) aan de zuidkant van het gebied. De soort broedt mogelijk in de oevervegetatie op de kleine eilandjes of langs de randen van de plas.

Waterhoen (3, Oranje Lijst)

De landelijke stand van het Waterhoen vertoont grote schommelingen. De trend sinds 1990 laat een matige afname zien. De trend op korte termijn is stabiel. De indexwaarde voor 2017 staat op 66.

Vanwege de afname staat het Waterhoen tegenwoordig op de Oranje Lijst. De reden van de afname is niet bekend maar heeft mogelijk te maken met intensief slootkantbeheer in boerenland.

De drie territoria van Waterhoen die tijdens de inventarisatie zijn gevonden bevinden zich aan de zuidoostkant (Weijdemeer), zuidwestkant en noordkant van het gebied. De soort houdt van dichte oevervegetatie langs hoofdzakelijk smalle wateren om in te broeden.

Scholekster (3, Oranje Lijst)

Zowel op lange als op korte termijn is landelijk sprake van een matige afname. De indexwaarde voor 2017 staat op 29.

De Scholekster staat niet op de Nederlandse Rode Lijst maar wel op de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), en wel in de categorie 'Kwetsbaar'. Vanwege de voortgaande afname staat de Scholekster op de Oranje Lijst.

Oorzaak van de achteruitgang is onder meer de lage waterstand in veel gebieden, waardoor wormen slecht bereikbaar zijn. Ook predatie speelt een negatieve rol. De afname van schelpdieren door te intensieve visserij is ongunstig voor de Scholekster in de wintermaanden.

In de Tuindersweijde broedt één paar Scholekster op het schelpeneiland dat aan de oostkant in de Weijdemeer ligt. De overige twee territoria bevonden zich in de centraal gelegen agrarische percelen.

Kluut (5, Oranje Lijst)

Deze soort is afhankelijk van kale slikkige oevers die onder meer ontstaan bij natuurontwikkeling. Kluten broeden vooral in de kustregio's.

Vanwege de voortgaande afname staat de Kluut op de Oranje Lijst.

Een foeragerende Kluut.

De landelijke stand van de Kluut vertoont een matige afname op lange termijn. De trend op korte termijn is stabiel. De indexwaarde voor 2017 staat op 44. De afname hangt samen met nestpredatie, voedselproblemen en het dichtgroeien van de broedplaatsen.

In de Tuindersweijde broedt de Kluut met vijf paar op het schelpeneiland in de Weijdemeer.

Bontbekplevier (1, Rode Lijst: kwetsbaar)

De Bontbekplevier is een pioniersoort van kale of schaars begroeide open gronden langs de kust, maar ook wel in akkerlanden. Het aantal broedparen in Nederland is sinds 1950 meer dan gehalveerd. Belangrijke reden voor de afname is het ongeschikt worden van leefgebied: door gebrek aan natuurlijke dynamiek groeien geprefereerde open broedplaatsen snel dicht.

In de Tuindersweijde broedt één paar Bontbekplevier op het schelpeneiland in de Weijdemeer.

Kievit (6, Oranje Lijst)

De landelijke trend van deze in Nederland wijdverbreide weidevogel laat een matige afname zien, zowel op lange als op korte termijn. Het indexcijfer voor 2017 staat op 50.

De Kievit staat niet op de Nederlandse Rode Lijst maar wel op de Oranje Lijst en de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), en wel in de categorie 'Kwetsbaar'.

De afname van de populatie wordt vooral veroorzaakt door te lage overleving van kuikens. Dat heeft onder meer te maken met te weinig voedsel door grootschalig gebruik van landbouwgif. Geschikt

habitat bestaat uit extensief beweide grasland met flauwe slikranden bij greppels en plasdras situaties. Beweiding tijdens het broeden moet bij voorkeur vermeden worden.

De zes vastgestelde territoria van Kievit liggen op de centraal gelegen akkerpercelen in het onderzoeksgebied.

Grutto (3, Rode Lijst: gevoelig)

Sinds 1990 vertoont de landelijke stand van de Grutto een matige afname, zowel op korte als op lange termijn. De indexwaarde voor 2017 staat op 33.

De Grutto staat ook op de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), en wel in de categorie 'Kwetsbaar'.

De soort ondervindt problemen door het lage waterpeil, vroeg maaien en het verdwijnen van kruidenrijk grasland. De kuikenoverleving is te laag om de populatie op peil te houden. Versnippering van leefgebied en predatie spelen ook een negatieve rol.

Op de centraal gelegen akkerpercelen zijn drie territoria van Grutto vastgesteld tijdens de inventarisatie.

Tureluur (3, Rode Lijst: gevoelig)

Zowel de landelijke trend op lange als op korte termijn vertoont een matige afname, zij het veel minder sterk dan in het geval van de Grutto. De indexwaarde voor 2017 staat op 76.

Sinds de jaren vijftig is de stand ruim gehalveerd. Lage waterpeilen, het verdwijnen van kruidenrijk grasland, het dempen van sloten en verdwijnen van greppels zijn belangrijke oorzaken. Ook predatie speelt een negatieve rol.

Ook de Tureluur broedt in de centraal gelegen akkerpercelen, maar dan voornamelijk in het zuidelijke deel van deze percelen. De territoria bevinden zich in nattere terreindelen die dicht bij de Weijdemeer liggen.

Een Grutto in zomerkleed.

Visdief (43, Rode Lijst: gevoelig)

Landelijk is zowel op lange als korte termijn is sprake van een matige afname van de stand van de Visdief. De indexwaarde voor 2017 staat op 84. Het aantal broedparen in de jaren vijftig was flink hoger dan tegenwoordig het geval is.

Het schelpeneiland in de Weijde meer biedt een belangrijke nestplaats voor een kolonie Visdieven. In totaal zijn er 43 territoria vastgesteld op het eiland.

Oeverwaluw (14)

De landelijke trend van de soort laat op lange termijn een matige toename zien, die op korte termijn juist een matige afname. De indexwaarde voor 2017 staat op 188. In de Tuindersweijde is een speciale wand voor Oeverwaluwen geplaatst. De wand bevindt zich aan de noordoostzijde van de Weijde meer. In deze wand werden in totaal 14 territoria geteld (14 in gebruik zijnde nestholtes).

Een adulte Visdief.

De speciale 'Oeverwaluwwand' waar 14 paartjes broedden, aan de noordoostkant van de Weijde meer.

Gele kwikstaart (1, Rode Lijst: gevoelig)

De landelijke trend op lange termijn van de Gele kwikstaart is stabiel, die op korte termijn laat een matige toename zien. De indexwaarde voor 2017 staat op 86.

Vergeleken met de jaren vijftig is de soort echter met ongeveer driekwart afgenomen. De Gele kwikstaart is verhuisd van voornamelijk grasland naar voornamelijk akkers. Vergroting van oppervlak kruidenrijk grasland kan de soort goed doen.

Van de Gele kwikstaart is in de Tuindersweijde één territorium vastgesteld aan de noordwestzijde tussen de plassen die tussen de Watervliet en Assumburglaan liggen. Mogelijk broedt de soort in de korte vegetatie op de grond op één van deze eilandjes of is hier meermaals een zingend individu waargenomen dat ergens op de akkergronden broedt.

4 Resultaten Rugstreeppad

Rondom het plangebied zijn in de watergangen Meerkikker, Bruine kikker en Groene kikker spec. vastgesteld. Deze soorten zijn onder de Wnb beschermd maar in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 6.2.1.

4.1 Rugstreeppad

De Rugstreeppad is niet aangetroffen in het plangebied zelf. Tijdens de veldbezoeken werden ook de drukke verkeerswegen langs de Braken en Duinweid geïnspecteerd op eventuele verkeersslachtoffers.

Langs de Duinweid, ten noorden van het plangebied werden op twee locaties Rugstreeppadden gehoord. Op een perceel ten noorden van het plangebied werden 1 tot 2 roepende Rugstreeppadden gehoord. Op een ander perceel ten noordoosten van het plangebied werden 3 tot 5 roepende Rugstreeppadden gehoord. Op of langs deze percelen is kennelijk geschikt voortplantingswater aanwezig. Het is niet uit te sluiten dat Rugstreeppadden ook op andere percelen rondom het plangebied voorkomen.

Op de kaart in Figuur 2 zijn de locaties van waargenomen roepende Rugstreeppadden aangegeven.

Figuur 3.

Locaties van aangetroffen Rugstreeppadden (met aantallen) ten noorden en noordoosten van het plangebied.

Het onderzoeksgebied zelf is niet geschikt voor de Rugstreepad. De soort werd tijdens de inventarisatie niet in het plangebied aangetroffen waaruit blijkt dat geen geschikt voortplantingswater aanwezig is.

De soort is wel in de (directe) omgeving aangetroffen. Het plangebied heeft geen geïsoleerd, ondiep water dat door de dieren kan worden gebruikt voor voortplanting. In het plangebied is ook geen geschikt zanderig landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze soort.

Als in het plangebied graafwerkzaamheden plaatsvinden of zand wordt opgebracht, is het (ook gezien de waarnemingen tijdens deze inventarisatie) goed mogelijk dat Rugstreepadden het gebied kunnen intrekken.

In de nabijheid van het plangebied ligt geschikt voortplantingswater waar de dieren in het verleden en tijdens het onderzoek zijn vastgesteld en door het losse zand wordt het plangebied geschikt voor overwinterende dieren.

5 Resultaten grondgebonden zoogdieren

5.1 Kleine zoogdieren

Op de twee vanglocaties (zie Tabel 3 en Bijlage 1) zijn van 12- t/m 14 november 2019 in totaal 24 vangsten gedaan waarbij drie soorten werden vastgesteld. Beschermde soorten als Noordse woelmuis of Waterspitsmuis werden niet aangetroffen. De resultaten zijn samengevat in Tabel 6.

Tabel 6.
Aantal vangsten van kleine zoogdieren (geen telling van individuen) in de Tuindersweijde-Zuid in 2019.

Soort	Locatie	1	2	Totaal
Huisspitsmuis		3		3
Bosmuis		2		2
Dwergmuis			19	19
	Totaal	5	19	24

De inventarisatie met inloopvallen in het onderzoeksgebied leverde drie algemeen voorkomende zoogdiersoorten op. Dit kan beschouwd worden als matige vangstresultaten. Vooral het ontbreken van algemene soorten zoals Veldmuis en Bosspitsmuis is opvallend.

Tijdens de prebait periode zijn de vallen op Vallocatie 1 enige tijd onder water komen te staan door plotselinge stijging van het waterpeil tijdens een neerslagperiode. Mogelijk heeft dit invloed gehad op de vangstresultaten. Daar staat tegenover dat op deze locatie wel twee droogte minnende zoogdiersoorten als Huisspitsmuis en Bosmuis werden gevangen.

5.1.1 Bosmuis

De Bosmuis is een zeer opportunistische soort die in de meest uiteenlopende biotopen voorkomt. Als gevolg van deze brede biotoopkeuze heeft de Bosmuis een wijde verspreiding in Europa en komt hij algemeen voor. De habitatvoorkeur gaat uit naar opgaande begroeiing op een droge bodem en een ondergroei die voldoende dekking biedt. In het waterbergingsgedeelte van Tuindersweijde met bosschages, ruigte en met riet begroeide oevers is dan ook voldoende habitat voor de soort aanwezig.

De Bosmuis heeft zeer krachtig ontwikkelde achterpoten waardoor hij goed kan springen. Bosmuizen bereiken een leeftijd van gemiddeld 1,5 jaar. Omdat de Bosmuis een belangrijk prooidier vormt voor veel roofdieren bestaat in het wild de gemiddelde levensverwachting uit drie maanden.

5.1.2 Dwergmuis

De Dwergmuis werd als enige zoogdiersoort aangetroffen op Vallocatie 2. De hoge presentie van de soort in een redelijk marginaal leefgebied valt te verklaren doordat de vanglocatie het enige overgebleven stukje dekking biedende vegetatie betrof in de directe omgeving. Door de intensieve maaierwerkzaamheden in dit akkergebied hebben veel Dwergmuizen zich teruggetrokken in deze overgebleven oevervegetatie. Opmerkelijk is de afwezigheid van de Dwergmuis in de vangsten op Vallocatie 1 in het waterbergingsdeel. Gezien het aanbod van geschikt habitat met rietvegetaties en ruigte in het waterbergingsdeel is de soort hier naar alle waarschijnlijkheid ook aanwezig.

Vallocatie 2, het enige deel overgebleven oevervegetatie in het akkergedeelte van Tuindersweijde waar uitsluitend Dwergmuizen werden gevangen.

De Dwergmuis is het kleinste knaagdier van Europa. De vacht is lichtbruin tot geelachtig, aan de buikzijde meestal witachtig. De Dwergmuis heeft een opvallend lange en bewegelijke staart. Deze staart dient ter ondersteuning van zijn klimmende leefwijze.

De Dwergmuis prefereert vegetaties met hoge grassen, zoals Rietland en graanakkers, maar men vindt hem ook wel in braamstruiken en houtwallen. De nesten worden op ca. 1 meter hoog in de vegetatie gebouwd en zien eruit als een ronde bal van grassen. Gedurende het voortplantingsseizoen leeft de Dwergmuis in de vegetatielaag en komt zelden aan de grond. In het najaar verlaten de dieren de vegetatielaag en schakelen over tot het leven op de bodem waarbij

ze gebruik maken van holen en gangen van andere zoogdiersoorten. De Dwergmuis komt verspreid door Nederland voor, maar is nergens algemeen. De Dwergmuis is geen bedreigde soort.

5.1.3 Huisspitsmuis

De Huisspitsmuis is een opportunist en cultuurvolger (BROEKHUIZEN *ET AL.*, 1992) en past zich gemakkelijk aan. Uiteenlopende gebieden zijn voor deze soort geschikt, hoewel droge en zandige biotopen de voorkeur hebben. In Tuindersweijde zijn de overgangen van droog maaiveld naar vochtige oever erg steil waardoor er voldoende aanbod van droog biotoop is voor Huisspitsmuis.

Een spitsmuis is geen knaagdier maar een insecteneter. Om te overleven moet hij elke dag zijn eigen gewicht aan voedsel eten. Hij houdt geen winterslaap en is gedurende de gehele dag actief. Doordat ze hoofdzakelijk insecten, slakken en andere kleine ongewervelden eten, zijn ze wat moeilijker te vangen in de vallen dan bijvoorbeeld de Veldmuis. Dit kan een lichte onderschatting opleveren van de aanwezige aantallen.

De Huisspitsmuis is een relatieve nieuwkomer in de zoogdierfauna. De laatste 30 jaar heeft zij haar areaal behoorlijk uitgebreid. Dit is waarschijnlijk mede het gevolg van de steeds verdergaande ontwatering van polders. De Huisspitsmuis heeft vervolgens van de drogere omstandigheden geprofiteerd.

Vallocatie 1 werd in deze rietkraag geplaatst van het waterbergingsdeel. Opvallend is het steile verloop van de oeverwal in het gehele onderzoeksgebied. Op deze locatie werden Huisspitsmuis en Bosmuis aangetroffen.

5.2 Onderzoek kleine marterachtigen

In Tabel 7 staat het totaal aantal soorten (zoogdieren en vogels) dat is waargenomen tijdens het onderzoek met behulp van de vier cameravallen en de twee mostela's. Er zijn bij het vallenonderzoek geen kleine marterachtigen (Wezel, Hermelijn en/of Bunzing) vastgesteld in het plangebied. Ook zijn er geen andere beschermde, niet vrijgestelde diersoorten vastgelegd met cameraval of mostela.

De resultaten van de 60 sporenbuislocaties laten alleen prenten zien van muizen (zie Tabel 8). Er zijn geen prenten van kleine marterachtigen aangetroffen. Mogelijk speelt de vele activiteit van (minimaal 3 verschillende herkenbare individuen) Huiskatten een rol bij de afwezigheid van de voor predatie kwetsbare kleine marters.

Tijdens het ophalen van de sporenbuizen is ook een dode Huisspitsmuis aangetroffen langs het pad.

Tabel 7.

Op de cameravallen vastgelegde soorten gedurende het onderzoek naar kleine marterachtigen.

	camera 1	camera 2	camera 3	camera 4	mostela 1	mostela 2
Zoogdieren:						
Bosmuis					683	
spitsmuis spec.			2		140	3
muis spec.		1			27	
Egel	2		71			
Vogels:						
Winterkoning					1	
Merel	2		119			
Koolmees	5		31			
Heggenmus			3			
vogel spec.			3			
Overig:						
Huiskat	145		114	27		
Hond			2			

Dode Wezel gevonden in het plangebied (22 april 2020).

Een kaart met een overzicht van de locaties van de cameravallen, mostela's en de sporenbuizen is terug te vinden in Bijlage 2.

Op 22 april 2020 is tijdens de broedvogelinventarisatie een toevallige vondst gedaan van een dode Wezel in het plangebied (zie voor locatie Bijlage 2). Zie voor de foto van de dode Wezel de vorige pagina.

Of de dode Wezel een natuurlijke dood is gestorven of dat het een vangst betreft van een kat die de Wezel heeft achtergelaten langs het pad is niet met zekerheid te zeggen. Gezien de locatie van de vondst langs een wandelpad, wordt een vangst door een kat waarschijnlijker geacht.

Tabel 8.

Resultaten van prenten gevonden in de sporenbuizen.

sporenbuisnr.		sporenbuisnr.	
1	-	31	-
2	muis	32	muis
3	muis	33	muis
4	muis	34	-
5	muis	35	muis
6	(kwijt)	36	muis
7	muis	37	-
8	-	38	-
9	muis	39	muis
10	muis	40	-
11	muis	41	muis
12	-	42	-
13	muis	43	muis
14	muis	44	muis
15	muis	45	-
16	-	46	muis
17	-	47	-
18	-	48	muis
19	-	49	muis
20	-	50	(kapot gemaaid)
21	muis	51	muis
22	muis	52	-
23	muis	53	-
24	muis	54	muis
25	muis	55	(kwijt)
26	-	56	-
27	-	57	-
28	-	58	muis
29	-	59	muis
30	-	60	-

Winterkoning in mostela.

Bosmuis.

Egel.

Huiskat.

Heggenmus.

Hond.

Huisspitsmuis in mostela.

6 Resultaten vleermuizen

In de Tuindersweijde-Zuid zijn vier soorten vleermuizen vastgesteld. In Tabel 9 staan de aangetroffen soorten. De relevante verspreidingskaarten van de aangetroffen vleermuizen staat in Bijlage 3.

Tabel 9.

Vastgestelde soorten vleermuizen met bijbehorende aantallen per ronde, gemiddelde waargenomen aantallen en beschermings- en bedreigingsniveau (Rode Lijst) in de Tuindersweijde-Zuid in 2020.

Soort	R1	R2	R3	R4	Gemiddeld	Beschermd	Rode Lijst
Gewone dwergvleermuis	20	6	9	1	9	x (HR IV)	-
Ruige dwergvleermuis	3	3	10	12	7	x (HR IV)	-
Laatvlieger	14	2	6	3	6	x (HR IV)	gevoelig
Meervleermuis	17	5	4	7	8	x (HR II, IV)	-

Er werden langsvliegende, foeragerende exemplaren en in vlucht baltende vleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen in bomen zijn niet vastgesteld.

Per soort wordt hieronder het voorkomen van de aangetroffen vleermuizen in de Tuindersweijde-Zuid kort toegelicht en wordt de leefwijze van de waargenomen vleermuizen in Nederland geschetst.

6.1 Gewone dwergvleermuis

In de Tuindersweijde-Zuid werd de Gewone dwergvleermuis in het gehele plangebied verspreid aangetroffen. De dichtheden en aantallen vleermuizen lagen hoog. Met name in de eerste en derde ronde werden grote aantallen waargenomen. Opvallend was dat er slechts één waarneming werd gedaan in de laatste ronde. Er werden geen gebouwgerichte activiteiten van vleermuizen waargenomen langs de randen van het plangebied.

De omliggende begroeiing in en net buiten het plangebied werd gedurende de onderzoeksperiode regelmatig gebruikt door foeragerende vleermuizen. Vaak waren dieren langere tijd aanwezig. Het plangebied biedt een geschikt foerageerhabitat met onder andere open water, rietkragen en bosschages. Hier zijn veel insecten aanwezig. Voor de insecten (prooidieren) zijn ook veel nectar- en waardplanten aanwezig. Gezien de waargenomen aantallen en de langdurige aanwezigheid van foeragerende dieren kan men delen van de Tuindersweijde (zie groene omgrenzingen in Bijlage 3) als een 'essentieel' deel van het leefgebied van Gewone dwergvleermuizen zien.

Langs de zuidrand van het plangebied werd langs de opgaande vegetatie regelmatig langsvliegende vleermuizen waargenomen. De vleermuizen leken zich van oost naar west en west naar oost te verplaatsen. Deze waarnemingen zouden kunnen wijzen op een belangrijke vliegroute voor Gewone dwergvleermuizen.

In latere onderzoek rondes werden enkele in vlucht baltsende Gewone dwergvleermuizen waargenomen.

De waarnemingen van de in vlucht baltsende vleermuizen kon niet worden gekoppeld aan bebouwing langs het plangebied. Verondersteld wordt dat de vleermuizen werden aangetrokken door de baltslocaties vanwege de gunstige foerageermogelijkheden. Op de baltslocaties was sprake van opgaande begroeiing, open water en luwere terreindelen. Het is gebruikelijk dat (Gewone) dwergvleermuizen later in het jaar zeer frequent hun baltsroep tijdens foerageeractiviteit laten horen.

Tijdens de waargenomen baltsactiviteit werden naast baltsgeluiden tevens vangpulsen (versnellende pulsen) van de aanwezige baltsende vleermuizen opgevangen zodat duidelijk was dat de baltslocaties (ook) als foerageergebied worden gebruikt.

Algemeen

De Gewone dwergvleermuis is de meest verspreide en talrijkste vleermuissoort in Nederland. Deze soort wordt beschouwd als hoofdzakelijk gebouw bewonend. Gedurende het hele jaar worden vooral van buiten toegankelijke spouwmuren en besloten ruimtes achter betimmeringen en daklijsten gebruikt.

Nachtelijk zwermgedrag rond een verblijfplaats in voorjaar en zomer duidt op de aanwezigheid van (kraam)kolonies.

Door de verborgen leefwijze gedurende de winterperiode zijn overwinterende dieren, die zich dan meestal in kleinere groepen ophouden, vaak onvindbaar. Een sterke aanwijzing voor dergelijke winterverblijven is het voorkomen van zogenaamde middernacht-zwermactiviteit in de periode half juli – augustus.

Daarnaast is gedurende de baltsperiode in de nazomer en herfst sprake van paargezelschappen die rond paarverblijfplaatsen kunnen worden waargenomen. Baltsende mannetjes worden ook vaak vliegend waargenomen en zijn dan vaak niet direct aan een paarverblijfplaats te koppelen.

Foerageergebieden bevinden zich overwegend in besloten tot halfopen landschap binnen enkele kilometers van de (zomer)-verblijven. Het foerageergebied wordt via vaste en veelal beschutte vliegroutes bereikt, zoals bomenlanen, boszomen en watergangen.

6.2 Ruige dwergvleermuis

In de Tuindersweijde-Zuid werd de Ruige dwergvleermuis iedere ronde verspreid over het gebied aangetroffen. In de eerste twee rondes lagen de aantallen laag, maar deze namen toe in de laatste twee rondes.

De soort werd alleen langsvliegend, foeragerend en baltsend in de vlucht waargenomen, zonder dat aanwijzingen werden verkregen dat de vleermuizen binding hadden met bebouwing naast het plangebied.

Aan de noordwest- en zuidoostkant van het plangebied werd regelmatig foerageeractiviteit van Ruige dwergvleermuizen opgemerkt. Deze activiteit werd voornamelijk waargenomen in ronde 3 en 4. De dieren waren meestal lange tijd aanwezig (soms gedurende de gehele onderzoek ronde). Gezien de waargenomen aantallen en de langdurige aanwezigheid van foeragerende dieren kan men delen van de Tuindersweijde (zie groene omgrenzingen in Bijlage 3) als een 'essentieel' deel van het leefgebied van Ruige dwergvleermuizen zien.

Omdat Ruige dwergvleermuizen meestal vanuit hun tijdelijk paarverblijf baltsen en minder in vlucht, wordt verondersteld dat de waargenomen in vlucht baltsende Ruige dwergvleermuizen elders, buiten het plangebied, verblijven.

Algemeen

De Ruige dwergvleermuis is in ons land jaarrond een algemeen verspreide soort, met name ten noorden van de grote rivieren. Het leefgebied is zeer divers, maar de grootste aantallen bevinden zich in bosrijk of parkachtig gebied. Ruige dwergvleermuizen gebruiken uiteenlopende (tijdelijke) verblijfplaatsen, zoals boomholten, bastspelen, nestkasten, spouwmuren, houtstapels en kelders. Hoewel de soort in ons land ook 's zomers verspreid wordt waargenomen, bevinden kraamkolonies zich vooral in Noord- en Oost-Europa (slechts één keer in ons land). De soort trekt na het uitvliegen van de kraamkolonies richting het zuidwesten weg. In het najaar is de soort dan ook algemener in ons land.

6.3 Laatvlieger

Ook de Laatvlieger werd elke ronde waargenomen. Met name in de eerste ronde lagen de aantallen hoog.

In het noordwesten van het plangebied werd regelmatig foerageeractiviteit van enkele Laatvliegers opgemerkt. Deze activiteit werd in iedere ronde waargenomen. Met name in ronde 1 en ronde 3 waren de dieren vrijwel de gehele onderzoek ronde aanwezig. Gezien de waargenomen aantallen en de langdurige aanwezigheid van foeragerende dieren kan Gezien de waargenomen aantallen en de

langdurige aanwezigheid van foeragerende dieren kan men delen van de Tuindersweijde (zie groene omgrenzingen in Bijlage 3) als een 'essentieel' deel van het leefgebied van de Laatvlieger zien.

In de Tuindersweijde-Zuid werden regelmatig langsvliegende Laatvliegers opgemerkt. De waarnemingen van de soort betroffen relatief hoog vliegende, rechtdoor bewegende exemplaren. Deze waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op dieren die op weg zijn van of naar foerageergebieden (veelal aan de buitenrand van bebouwing) of de verblijfplaatsen, er werden geen aanwijzingen verkregen dat de vleermuizen binding hadden met de bebouwing naast het plangebied. Met name langs de zuidzijde van het plangebied loopt ook voor deze soort vanwege de waargenomen aantallen een belangrijke vliegroute.

Algemeen

De Laatvlieger komt in ons land algemeen verspreid voor rond dorpen in agrarisch gebied, parken, tuinen en stadsranden. In Nederland bewonen Laatvliegers gedurende het hele jaar uitsluitend gebouwen.

Kraamkolonies worden vooral aangetroffen op (kerk)zolders, in spouwmuren of achter gevelbekleding, waarbij de dieren vaak weggekropen zijn tussen balken en in spleten. Een populatie Laatvliegers gebruikt veelal een netwerk van verblijven, waarbij relatief vaak van plaats wordt gewisseld. Voor zover bekend leven mannetjes vrijwel het gehele jaar solitair. Overwinterende dieren worden meestal in kleine groepjes aangetroffen, mogelijk in dezelfde gebouwen als waarin zich de zomerverblijven bevinden.

Laatvliegers foerageren na het uitvliegen eerst kort in sociale groepen nabij de kolonieplaats. Daarna zoeken ze afzonderlijk de open jachtgebieden op. Deze liggen veelal in kleinschalig agrarisch gebied dat rijk is aan vochtige graslanden. Hierbij kunnen relatief grote afstanden worden afgelegd.

6.4 Meervleermuis

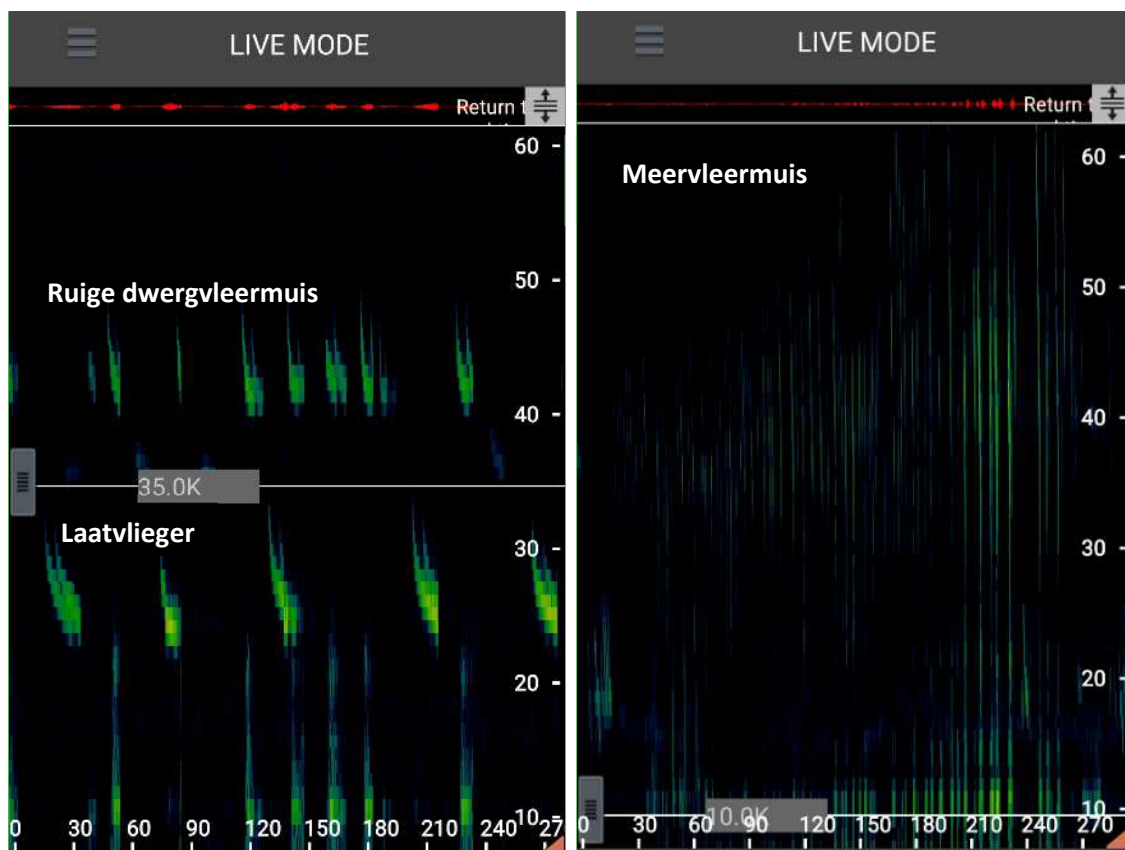
De Meervleermuis werd elke ronde waargenomen in het plangebied. Met name in de eerste ronde lagen de aantallen hoog. De dieren werden voornamelijk foeragerend gezien, waarbij zij kenmerkend boven de open wateren in het plangebied vlogen. De belangrijkste onderdelen van het foerageergebied liggen aan de noordwestzijde van het plangebied en aan de westzijde van de Weijdemeer.

Gezien de waargenomen aantallen en de langdurige aanwezigheid van foeragerende dieren kan men delen van de Tuindersweijde (zie groene omgrenzingen in Bijlage 3) gezien worden als 'essentieel' leefgebied voor de Meervleermuis. Daarnaast is in Obdam een grote kolonie van de soort aanwezig. Tijdens de telling van de kolonie door de Noord-Hollandse vleermuiswerkgroep in juni 2020 zijn er 139

individuen geteld (H. VELTHUIJZEN VAN ZANTEN, PERS. COMM.). Deze dieren gebruiken de in het landschap aanwezige open wateren en groene lijnstructuren als vliegroute tussen de kolonie en het foerageergebied.

Algemeen

Hoewel de Meervleermuis internationaal als bedreigd wordt beschouwd (Habitatrichtlijn IV) is deze soort in Nederland niet zeldzaam. In de waterrijke delen van Nederland komt de Meervleermuis redelijk algemeen voor en is daarbij sterk aan menselijke bouwwerken gebonden. De vaak grote kraamkolonies, tot enkele honderden dieren, worden aangetroffen op (kerk)zolders of in spouwmuren en kunnen zich gedurende een seizoen meerdere malen lokaal verplaatsen. In de (na)zomer worden solitaire dieren en kleine groepen ook in vleermuiskasten aangetroffen. De grootste bekende winterpopulatie Meervleermuizen van Europa bevindt zich in bunkers van het Zuid-Hollands duingebied. Ook wordt in groeven en kelders overwinterd. De Meervleermuis jaagt bij voorkeur vlak boven grote open wateren, waarbij prooidieren van het wateroppervlak worden geschept. Brede weteringen, vaarten en kanalen zijn vaak onderdeel van de vaste, soms lange (> 10 km), vliegroutes. De soort trekt tussen zomer- en winterverblijven, waarbij afstanden tot boven de 100 km worden overbrugd.

Pulsen opgenomen met Echo Meter Touch Pro van Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger die tegelijkertijd langsvlogen (links) en foeragerende Meervleermuis (rechts) in het plangebied.

7

Effectbeoordeling en maatregelen

De aanwezigheid van beschermde soorten nabij en binnen het plangebied kan van invloed zijn op de verdere procedure. De effecten die kunnen optreden bij de geplande werkzaamheden worden beschreven. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

7.1 Broedvogels

Vogelnesten kunnen worden vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het rooien en kappen van struiken en bomen, diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatie-toplaag.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens de broedvogelinventarisatie zijn van 41 soorten 246 territoria vastgesteld (zie Tabel 5). Van de 41 vastgestelde soorten broedvogels komen er zes voor op de 'Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels'. Het betreft 3 territoria van Slobbeend (kwetsbaar), 1 territorium van Bontbekplevier (kwetsbaar), 3 territoria van Grutto (gevoelig), 3 territoria van Tureluur (gevoelig), 43 territoria van Vissie (gevoelig) en 1 territorium van Gele kwikstaart (gevoelig). Nesten van deze soorten zijn niet jaarrond beschermd.

Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk – voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels – het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn. Hierbij mogen geen mogelijke nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels ongeschikt of ontoegankelijk worden gemaakt!

'Categorie 5'-soorten

Gezien de aanwezige biotopen in de nabijheid van het plangebied zullen aangetroffen vogelsoorten die genoemd worden als 'categorie 5'-soort (Ekster en Koolmees), als hun nest wordt verstoord of vernield kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied. Er gelden geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die een jaarrond beschermde status van nesten van deze soorten rechtvaardigen. Overigens geldt ook voor deze soorten dat activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats moeten vinden.

Voor de aangetroffen categorie-5 soort Oeverzwaluw dient de speciale broedvogelwand behouden te blijven. Werkzaamheden nabij deze broedvogelwand dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden.

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Als vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn dient alternatieve nestgelegenheid of vervangend leefgebied te worden aangeboden. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

Direct naast het plangebied is een broedpaar van Steenuil aanwezig. Nesten, maar ook essentieel leefgebied van deze soort, zijn jaarrond beschermd. Steenuilen verblijven het gehele jaar in hun territorium en maken daarbij veelal gebruik van hun nestplaats. Als aan de omliggende bebouwing of groenvoorziening wordt gewerkt, dient het Kennisdocument Steenuil van BIJ12[↩] geraadpleegd te worden. Zo dient er buiten de gevoelige periode gewerkt te worden, kunnen bepaalde werkzaamheden ten gunste van de Steenuil gefaseerd uitgevoerd worden en kan het omliggend habitat ten gunste van de Steenuil verbeterd worden.

→ <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf>

Indien er mogelijk toch verstorende effecten optreden door de werkzaamheden, dient in samenwerking met een Steenuilen deskundige (bijvoorbeeld Steenuilenwerkgroep Noord-Holland) een ecologisch werkprotocol en activiteitenplan opgesteld te worden.

Het is mogelijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt door overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied (Buizerd, Kerkuil, Ransuil en Sperwer). Van deze soorten zijn geen territoria gevonden tijdens de broedvogelinventarisatie. Voor deze soorten wordt geen belangrijk negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vogels kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.

7.2 Rugstreeppad

Teneinde de vestiging van overwinterende Rugstreeppadden in het plangebied te voorkomen, dienen opgeslagen zandhopen te worden verwijderd voorafgaand aan het overwinteringsseizoen van de Rugstreeppad of te worden afgeschermd met een zogenaamd 'amfibieënscherm'.

7.3 Grondgebonden zoogdieren

In het gebied komen enkele (kleine) zoogdieren zoals Egel, Haas, Bosmuis, Huisspitsmuis en mogelijk andere algemene soorten (spits)muizen voor. Deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 6.2.2.

Een volwassen Dwergmuis.

7.3.1 Dwergmuis

De Dwergmuis werd als enige zoogdiersoort aangetroffen op Vallocatie 2. Ook de Dwergmuis is in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 6.2.2. Wel wordt aanbevolen om in het plangebied meer aaneengesloten leefgebied te creëren voor kleine zoogdieren als de Dwergmuis. Daarnaast wordt aanbevolen om bestaand aaneengesloten leefgebied voor kleine zoogdieren in stand te houden.

7.3.2 Kleine marterachtigen

In het plangebied is alleen éénmaal een dode Wezel gevonden. Tijdens het camera- en vallenonderzoek zijn geen kleine marterachtigen waargenomen. Ook voor de kleine marterachtigen wordt aanbevolen om in het plangebied meer aaneengesloten leefgebied te creëren en bestaand aaneengesloten leefgebied in stand te houden.

Voor incidenteel aanwezige kleine marterachtigen (zoals bijvoorbeeld de Wezel) wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. De dieren kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.

7.4 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er werden geen verblijfplaatsen vastgesteld in het plangebied, er worden geen negatieve gevolgen verwacht van de ingreep op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Foerageergebied

Het plangebied maakt (belangrijk) deel uit van het foerageergebied van ten minste vier soorten vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis). Delen van het plangebied bieden daarmee 'essentieel' leefgebied voor deze soorten. De aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied zouden kunnen worden verstoord door de geplande werkzaamheden.

Voor de Meervleermuis is de achteruitgang van het foerageergebied permanent. Het plangebied biedt essentieel foerageergebied voor onder andere dieren uit de grote kolonie in Obdam (zie §6.4). Het is daarom van belang om de open wateren die als essentieel foerageergebied dienen, te behouden. Vanwege de aanleg van de nieuwe woningen en infrastructuur verdwijnt een deel van het essentiële foerageergebied aan de westkant van het plangebied.

De open wateren met brede rietkragen bieden essentieel foerageergebied voor de Meervleermuis. De brede rietkragen en bosschages (links) bieden ook beschutting voor langsvliegende vleermuizen.

Langs de bosschages (links) en dijk langs de Braken (rechts) werden tijdens de vleermuisinventarisaties veel langsvliegende Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers waargenomen.

Vanwege het verdwijnen van een deel van het essentiële foerageergebied door de werkzaamheden dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

Er dient bij de werkzaamheden 's nachts niet met felle verlichting te worden gewerkt om verstoring van foeragerende vleermuizen te voorkomen.

Vliegroutes

De in het onderzoek vastgestelde vliegroute langs de zuidrand van het plangebied is op grond van de daar gevonden aantallen vleermuizen essentieel voor de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger. De route wordt onderbroken door de plannen voor de realisatie van nieuwe infrastructuur. Er dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

Meervleermuizen gebruiken de open wateren en groene lijnstructuren zoals brede rietkragen in het plangebied als vliegroute tussen de kolonie en foerageergebied. Deze verbindingen die aanwezig zijn in het plangebied zijn essentieel voor de soort. Voor de realisatie van woningen aan de westkant van het plangebied dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

Er dient bij de werkzaamheden 's nachts niet met felle verlichting te worden gewerkt om verstoring van vliegroutes van vleermuizen te voorkomen.

8 Conclusies en aanbevelingen

Tijdens de inventarisaties zijn de volgende onder de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde, niet vrijgestelde soorten waargenomen: Rugstreeppad (buiten plangebied), Wezel, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis en Ransuil (zie Tabel 10). Daarnaast zijn broedplaatsen van Steenuil en verblijfplaatsen van Kerkuil bekend in de directe omgeving van het plangebied.

Tabel 10.
Aangetroffen beschermde soorten met vastgestelde gebruiksfuncties in de Tuindersweijde-Zuid in 2020.
* = wel aangetroffen in omgeving van plangebied

	Aangetroffen	Verblijfplaats	Essentieel leefgebied
Vogels			
Steenuil	nee*	nee*	mogelijk
Kerkuil	nee*	nee*	nee*
Ransuil	ja	nee	nee
Amfibieën			
Rugstreeppad	nee*	nee*	nee*
Grondgebonden zoogdieren			
Wezel	ja	nee	nee
Vleermuizen			
	Verblijfplaats	Foerageren	Vliegroute
Gewone dwergvleermuis	nee	ja	ja
Ruige dwergvleermuis	nee	ja	nee
Laatvlieger	nee	ja	ja
Meervleermuis	nee	ja	ja

8.1 Beschermde soorten Wnb

- ♣ In het onderzoeksgebied komen broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten voor. Tijdens de broedvogelinventarisatie zijn van 41 soorten 246 territoria vastgesteld (zie Tabel 5). Voor de aanwezige broedvogels dienen werkzaamheden waarbij nesten vernield of verstoord kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats te vinden. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig. Het broedseizoen loopt ruwweg van half maart tot half juli.
- ♣ Van de 41 vastgestelde soorten broedvogels komen er zes voor op de 'Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels'. Het betreft 3 territoria van Slobeend (kwetsbaar), 1 territorium van Bontbekplevier (kwetsbaar), 3 territoria van Grutto (gevoelig), 3 territoria van Tureluur (gevoelig), 43 territoria van Visdief (gevoelig) en 1 territorium van Gele kwikstaart (gevoelig). Nesten van deze soorten zijn niet jaarrond beschermd, maar ook voor deze soorten geldt dat werkzaamheden waarbij nesten vernield of verstoord kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats moeten vinden.
- ♣ Het Steenuilennest direct naast het plangebied is jaarrond beschermd. Als aan de omliggende bebouwing of groenvoorziening wordt gewerkt dient het Kennisdocument Steenuil van

BIJ12 geraadpleegd te worden. Zo dient er buiten de gevoelige periode gewerkt te worden, kunnen bepaalde werkzaamheden ten gunste van de Steenuil gefaseerd uitgevoerd worden en kan het omliggend habitat ten gunste van de Steenuil verbeterd worden. Indien er mogelijk toch verstorende effecten optreden door de werkzaamheden dient in samenwerking met een Steenuildeskundige (bijvoorbeeld Steenuilenwerkgroep Noord-Holland) een ecologisch werkprotocol en activiteitenplan opgesteld te worden.

- ♣ Voor het mogelijk incidentele terreingebruik van het plangebied door vogels met jaarrond beschermde nesten (Buizerd, Kerkuil, Ransuil en Sperwer), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter leefgebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vogels kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.
- ♣ Teneinde de vestiging van overwinterende Rugstreeppadden in het plangebied te voorkomen, dienen opgeslagen zandhopen te worden verwijderd voorafgaand aan het overwinteringsseizoen van de Rugstreeppad of te worden afgeschermd met een zogenaamd 'amfibieënscherm'.
- ♣ Voor 'vrijgestelde' kleine zoogdieren zoals bijvoorbeeld de Dwergmuis en andere (spits)muizen wordt aanbevolen om in het plangebied meer aaneengesloten leefgebied te creëren. Daarnaast wordt aanbevolen om bestaand aaneengesloten leefgebied voor kleine zoogdieren in stand te houden.
- ♣ Voor incidenteel aanwezige kleine marterachtigen (zoals bijvoorbeeld de Wezel) wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. De dieren kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.
- ♣ Er werden geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in het plangebied, er worden geen negatieve gevolgen verwacht van de ingreep op verblijfplaatsen van vleermuizen.
- ♣ Een deel van het plangebied wordt gebruikt als vliegroute door vleermuizen. Daarnaast is essentieel foerageergebied voor vleermuizen in het plangebied aanwezig. Er dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- ♣ Er dient 's nachts niet met felle verlichting te worden gewerkt om verstoring van foeragerende vleermuizen en vliegroutes van vleermuizen te voorkomen.

9

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BARATAUD, M., Y. TUPINIER, H. LIMPENS & A C. BETAIN, 2015. ACOUSTIC ECOLOGY OF EUROPEAN BATS. BIOTOPE EDITIONS, PUBLICATIONS SCIENTIFIQUES DU MUSÉUM. ISBN 9782366621440.
- BEER, R. DE, 2019. *Tuindersweijde-Zuid te Obdam*. G&G-advies rapport QS2019-124. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- BEUSEKOM, R. VAN, HUIGEN P., HUSTINGS F., DE PATER, K. & THISSEN J. (RED.), 2005. *Rode Lijst van Nederlandse broedvogels*. Tirion uitgevers B.V., Baarn.
- BIJLSMA, R.G., HUSTINGS F. & C.J. CAMPHUYSEN, 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2)*. GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- BOUWENS, S. 2017. *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. Zoogdierverseniging, Nijmegen).
- BRIGGS, B. & D. KING, 1998. *The Bat Detective. A fieldguide for bat detection*. Stag Electronics, West Sussex.
- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3^e herziene druk. Utrecht.
- DIETZ, C., A. KIEFFER, 2017. *Veldgids Vleermuizen van Europa*. KNNV Uitgeverij. Zeist.
- DIJK A.J. VAN & A. BOELE, 2011. *Handleiding SOVON Broedvogel-onderzoek*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- FOKKENS, J. R., 2020. *Middenmeer Koggerandweg Zonnepark scan (memo)*. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- GRIMMBERGER, E., 2001. *Gids van de Vleermuizen van Europa*. Tirion, Baarn.
- HUSTINGS, F., BORGGREVE, C., VAN TURNHOUT, C. & THISSEN, J. 2004. *Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- NATUURLIJKE ZAKEN, C. VAN DEN TEMPEL (RED.). *Kleine marters, Ecologie en bescherming. Brochure soorten, kleine marterachtigen*. Natuurlijke Zaken, Heiloo.

- PNH, 2018. *Wezel, Hermelijn en Bunzing, beschermd in Noord-Holland, handreiking voor onderzoek naar kleine marterachtigen.*
- SIERDSEMA, HENK, 1995. *Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen.* SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. Staatsbosbeheerrapport 1995-1.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5.* Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren.* KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- VLEERMUISVAKBERAAD NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING, 2017. *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017.
www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.
- WESTRA, R.S.M. & KUITERS, S.A. 2018. *Beheerwijzer, Landschappelijke maatregelen voor kleine marterachtigen.* Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- WISMEIJER, H., 2002. *Zoogdieren van Europa.* ANWB bv/ TIRION Uitgevers bv, Baarn.

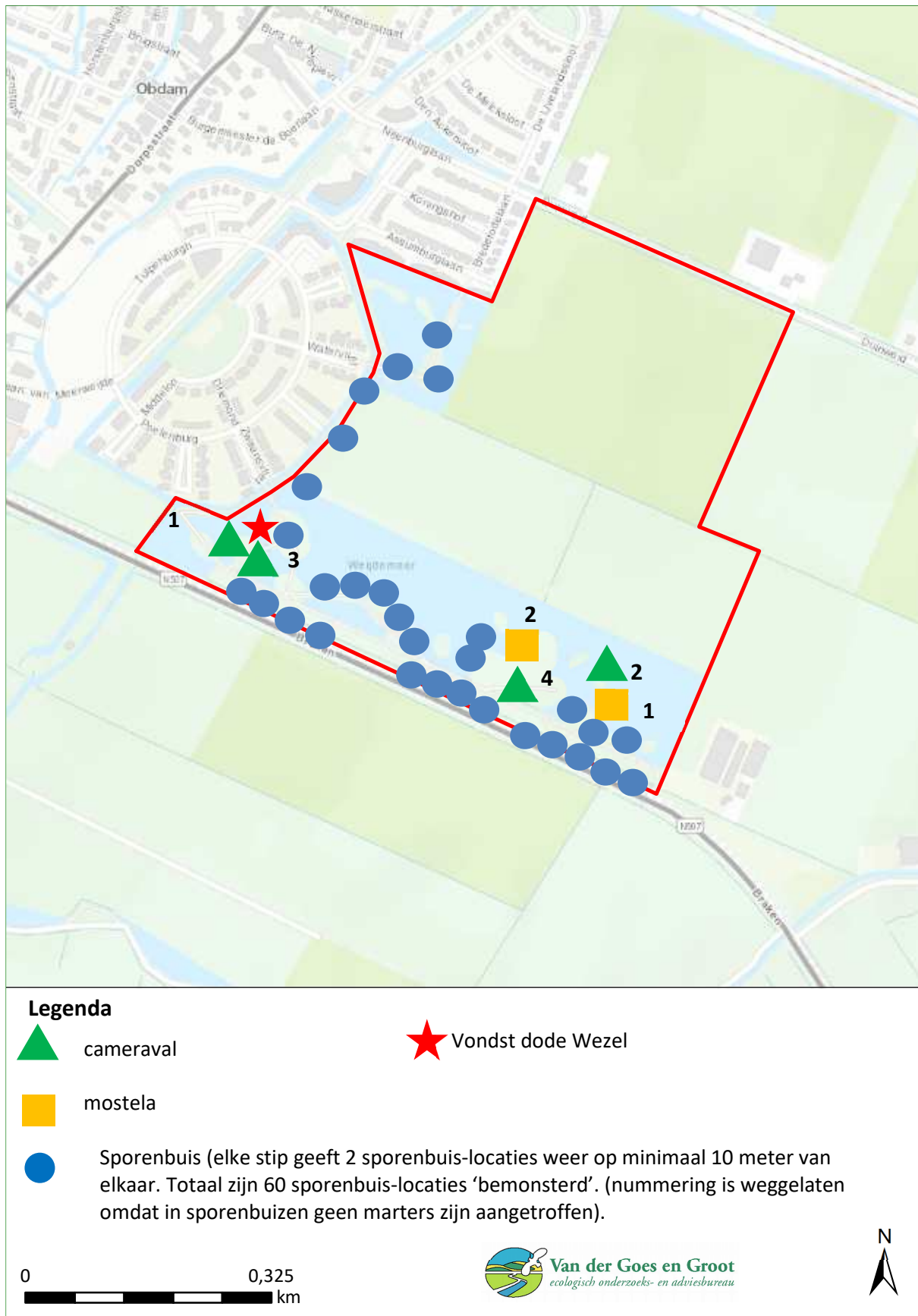
10 Bijlagen

Bijlage 1	Vanglocaties kleine zoogdieren
Bijlage 2	Kaart uitgezette materialen t.b.v. kleine marters
Bijlage 3	Verspreidingskaarten vleermuizen
Bijlage 4	Verspreidingskaart uilen
Bijlage 5	Verspreidingskaart broedvogels
Bijlage 6	Huidige natuurwetgeving

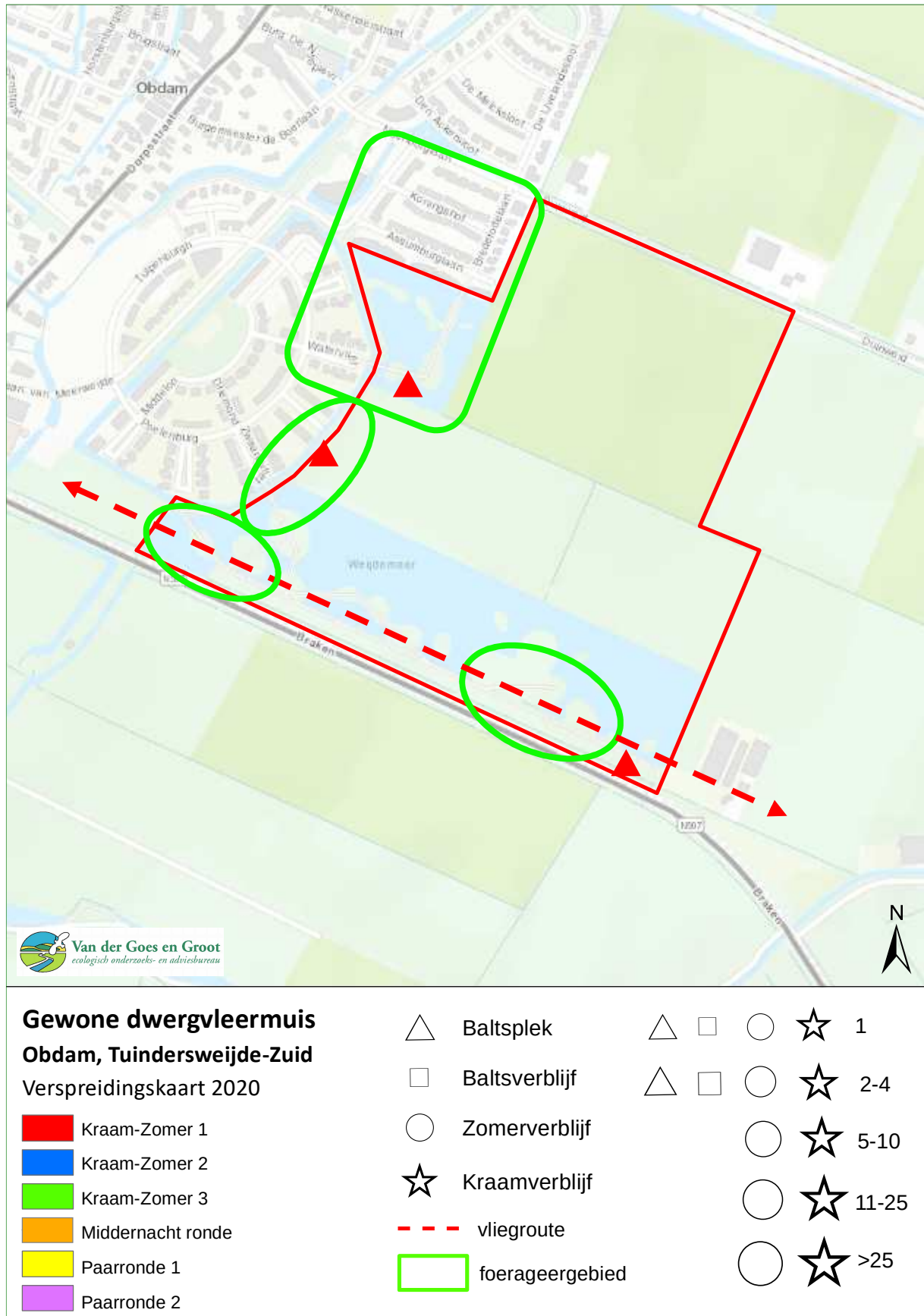
Bijlage 1 Vanglocaties kleine zoogdieren

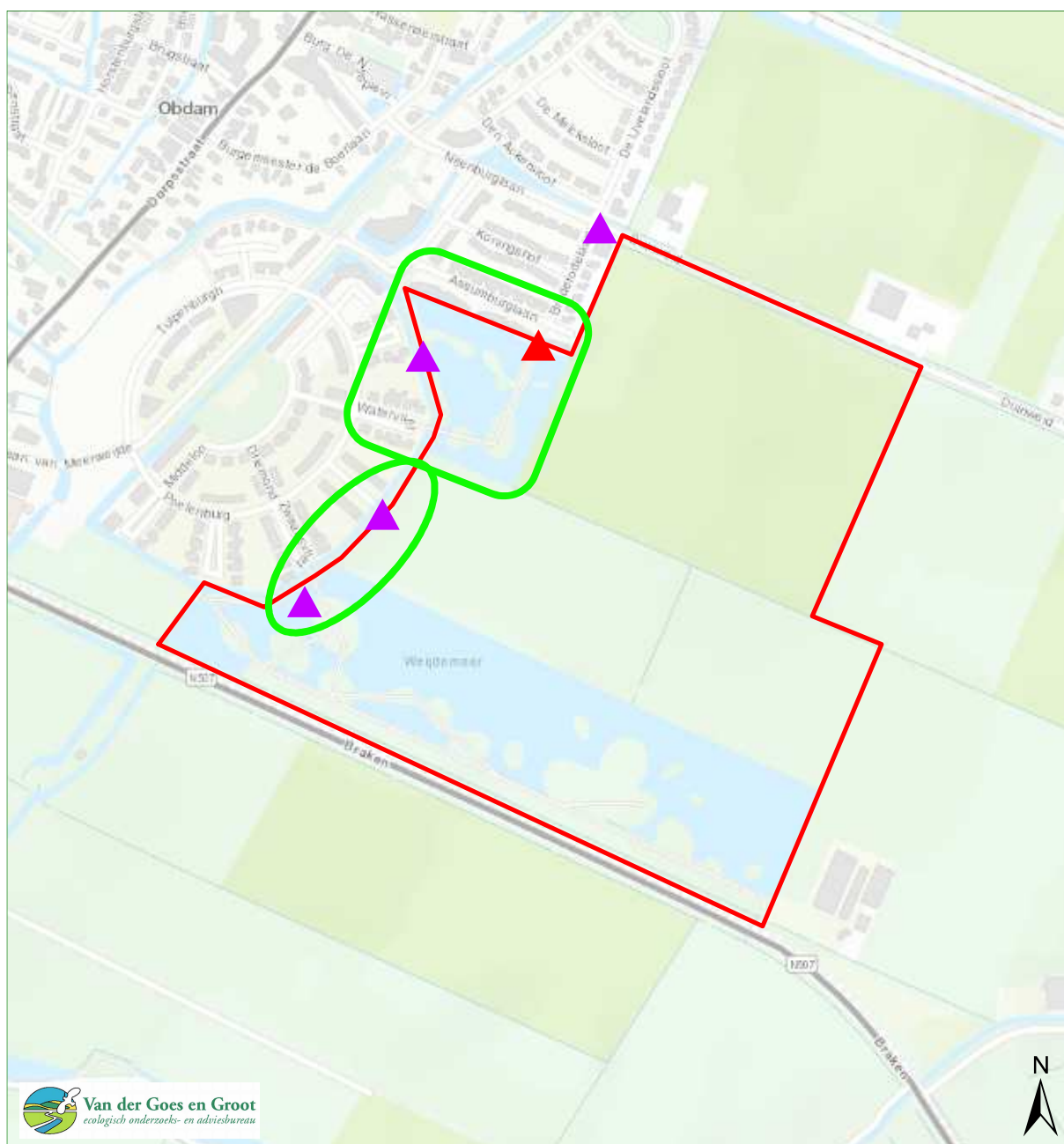

Bijlage 2 Kaart uitgezette materialen t.b.v. kleine marters

Bijlage 3 Verspreidingskaarten vleermuizen

Ruige dwergvleermuis
Obdam, Tuindersweijde-Zuid
 Verspreidingskaart 2020

- Kraam-Zomer 1
- Kraam-Zomer 2
- Kraam-Zomer 3
- Middernacht ronde
- Paarronde 1
- Paarronde 2

- △ Baltsplek
- Baltsverblijf
- Zomerverblijf
- ☆ Kraamverblijf
- vliegroute
- foerageergebied

- △ □ ○ ☆ 1
- △ □ ○ ☆ 2-4
- ☆ 5-10
- ☆ 11-25
- ☆ >25

Laatvlieger

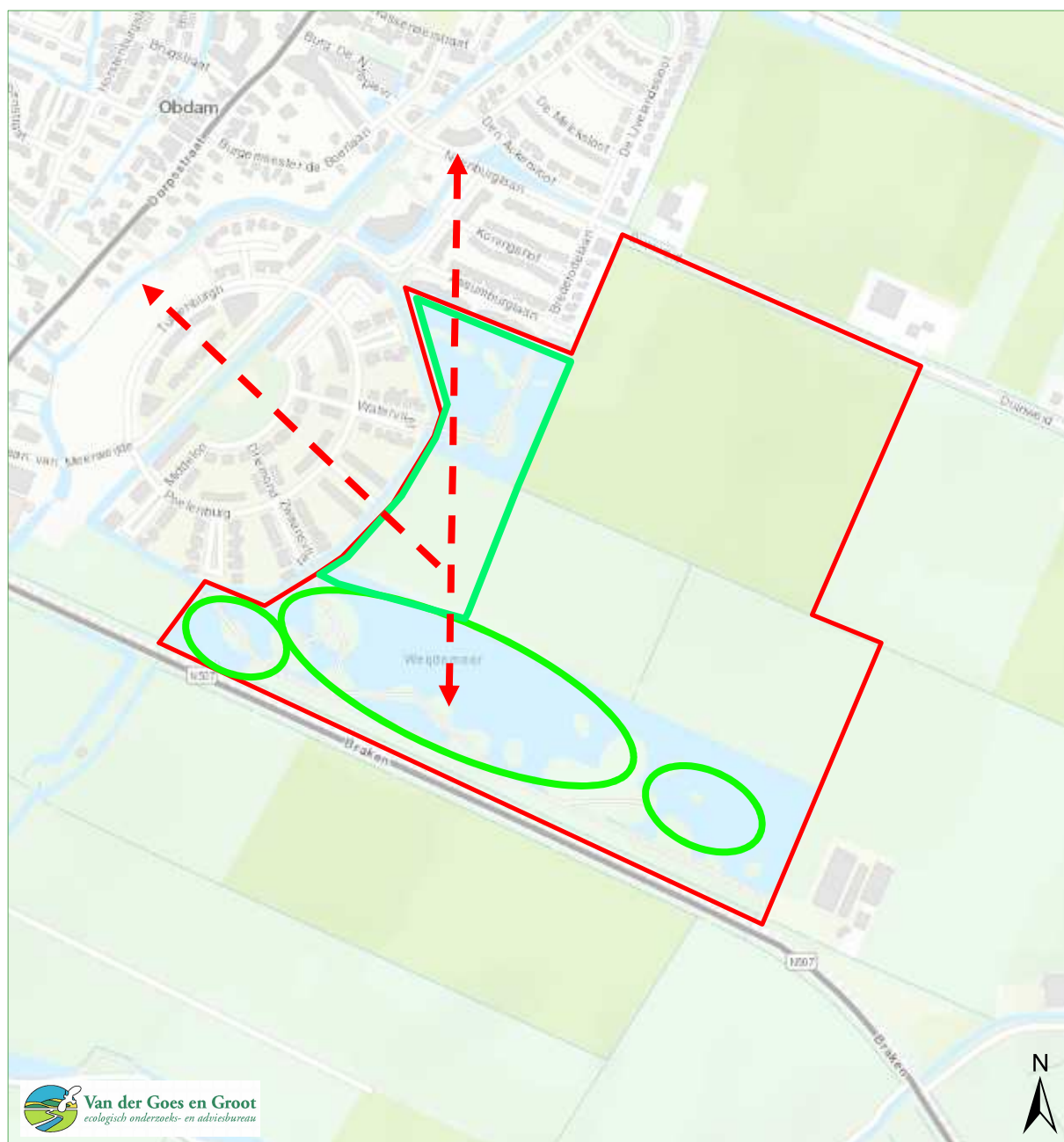
Obdam, Tuindersweijde-Zuid

Verspreidingskaart 2020

- Kraam-Zomer 1
- Kraam-Zomer 2
- Kraam-Zomer 3
- Middernacht ronde
- Paarronde 1
- Paarronde 2

- Baltsplek
- Baltsverblijf
- Zomerverblijf
- ☆ Kraamverblijf
- vliegroute
- foerageergebied

			☆	1
			☆	2-4
			☆	5-10
			☆	11-25
			☆	>25

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Meervleermuis

Obdam, Tuindersweijde-Zuid

Verspreidingskaart 2020

- Kraam-Zomer 1
- Kraam-Zomer 2
- Kraam-Zomer 3
- Middernacht ronde
- Paarronde 1
- Paarronde 2

△ Baltsplek

□ Baltsverblijf

○ Zomerverblijf

☆ Kraamverblijf

--- vligroute

□ foerageergebied

△ □ ○ ☆ 1

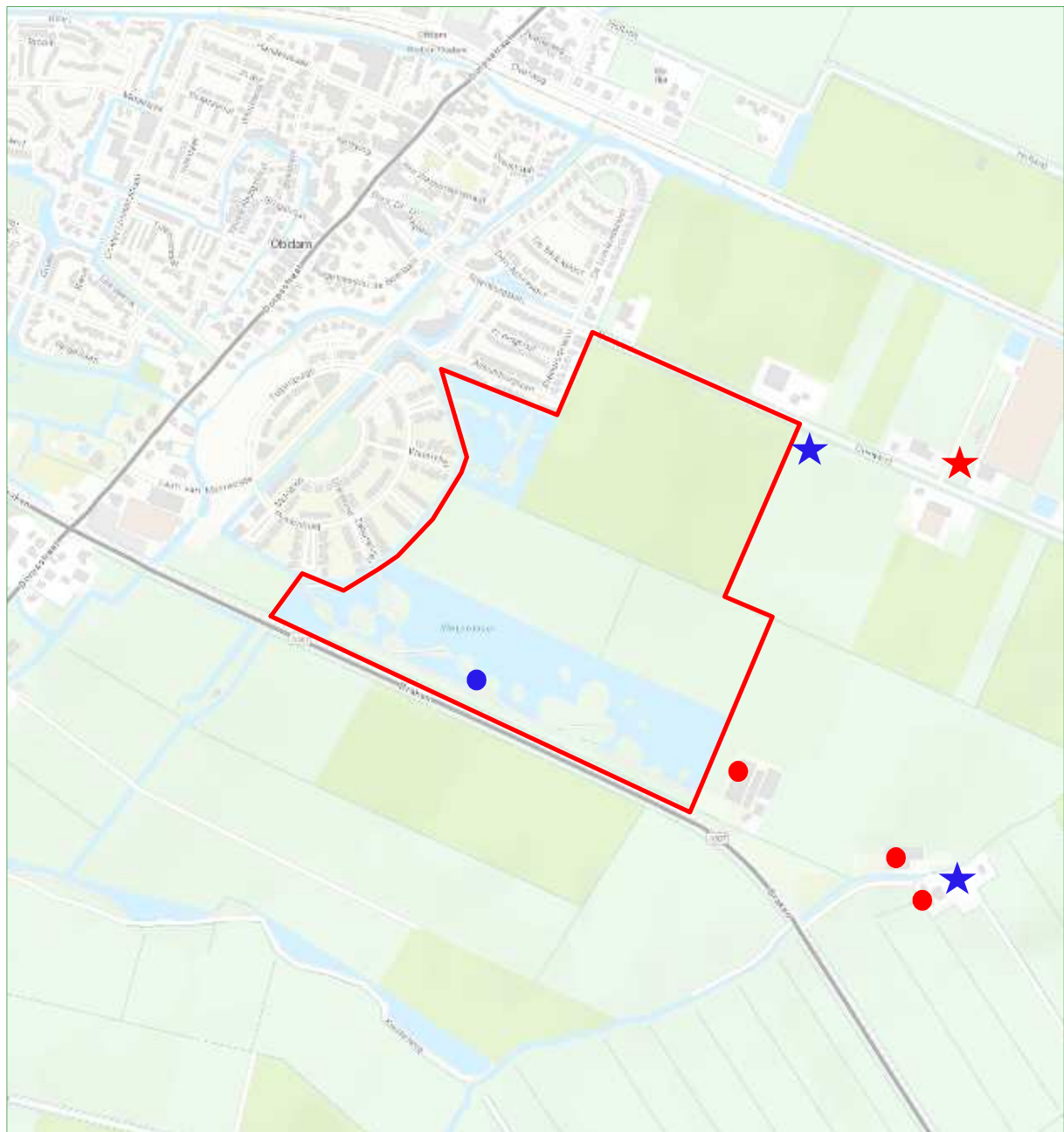
△ □ ○ ☆ 2-4

○ ☆ 5-10

○ ☆ 11-25

○ ☆ >25

Bijlage 4 Verspreidingskaart uilen

Uilen

Obdam, Tuindersweijde-Zuid

Verspreidingskaart bekende waarnemingen,
gevonden sporen en nestkasten in de omgeving

● Waarnemingen Kerkuil (incl. sporen)

● Waarneming Ransuil

★ Steenuilennestkast

★ Steenuilennestkast, in gebruik

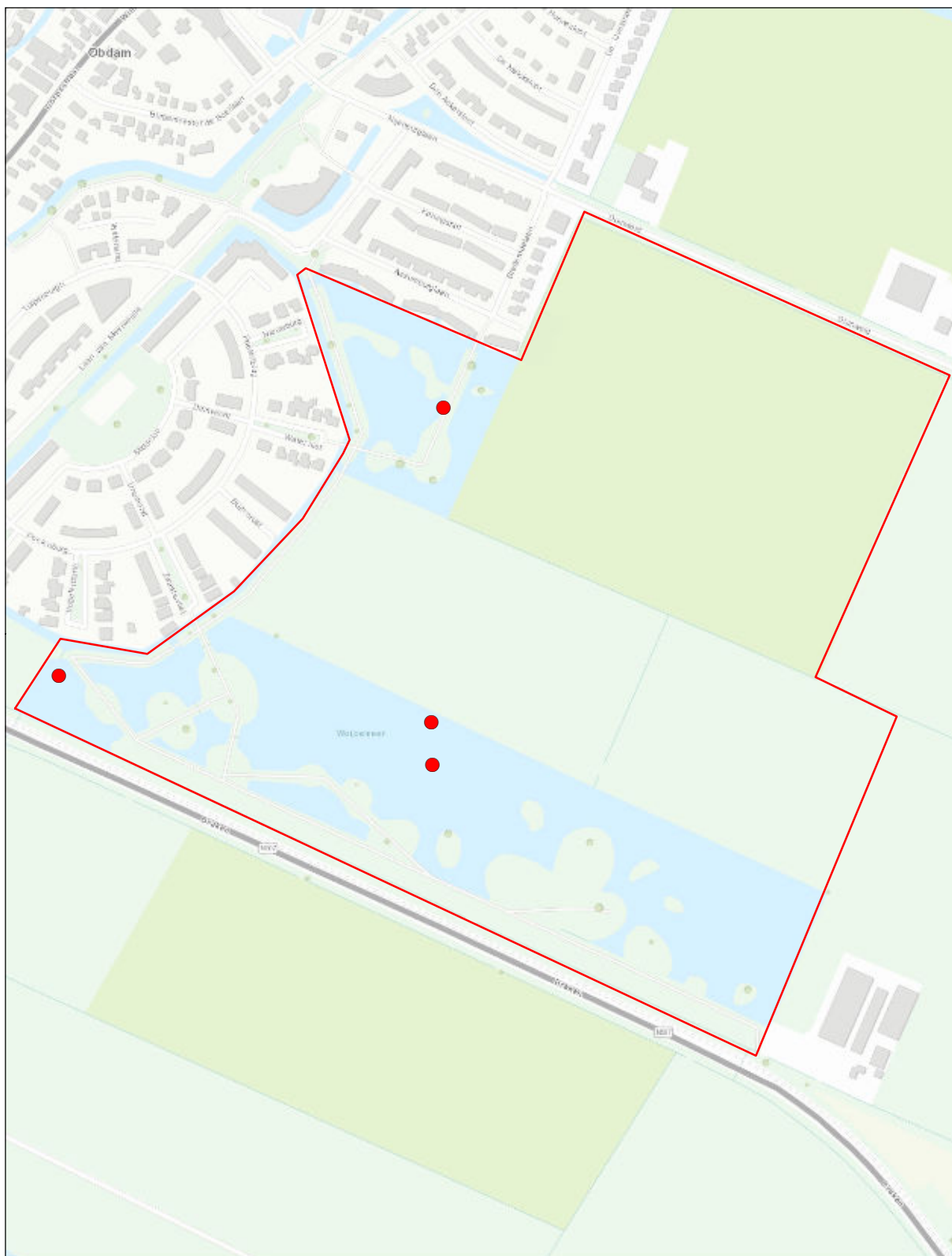
0 0,45
km

 Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bijlage 5 Verspreidingskaart broedvogels

Soort	Aantal	Soort	Aantal
Fuut	4	Tureluur*	3
Knobbelzwaan	1	Visdief*	43
Grauwe gans	34	Houtduif	2
Grote Canadese gans	1	Oeverzwaluw	14
Kleine Canadese gans	4	Gele kwikstaart*	1
Brandgans	1	Winterkoning	3
Nijlgans	8	Merel	4
Bergeend	2	Rietzanger	5
Krakeend	8	Kleine karekiet	12
Wilde eend	13	Braamsluiper	1
Slobeend*	3	Grasmus	2
Kuifeend	11	Tuinfluit	3
Fazant	1	Zwartkop	2
Waterhoen	3	Fitis	3
Meerkoet	22	Koolmees	1
Scholekster	3	Ekster	1
Kluut	5	Vink	1
Kleine plevier	1	Groenling	1
Bontbekplevier*	1	Putter	3
Kievit	6	Rietgors	6
Grutto*	3		
Aantal soorten	41	Aantal territoria	246

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Fuut

4 territoria

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Knobbelzwaan

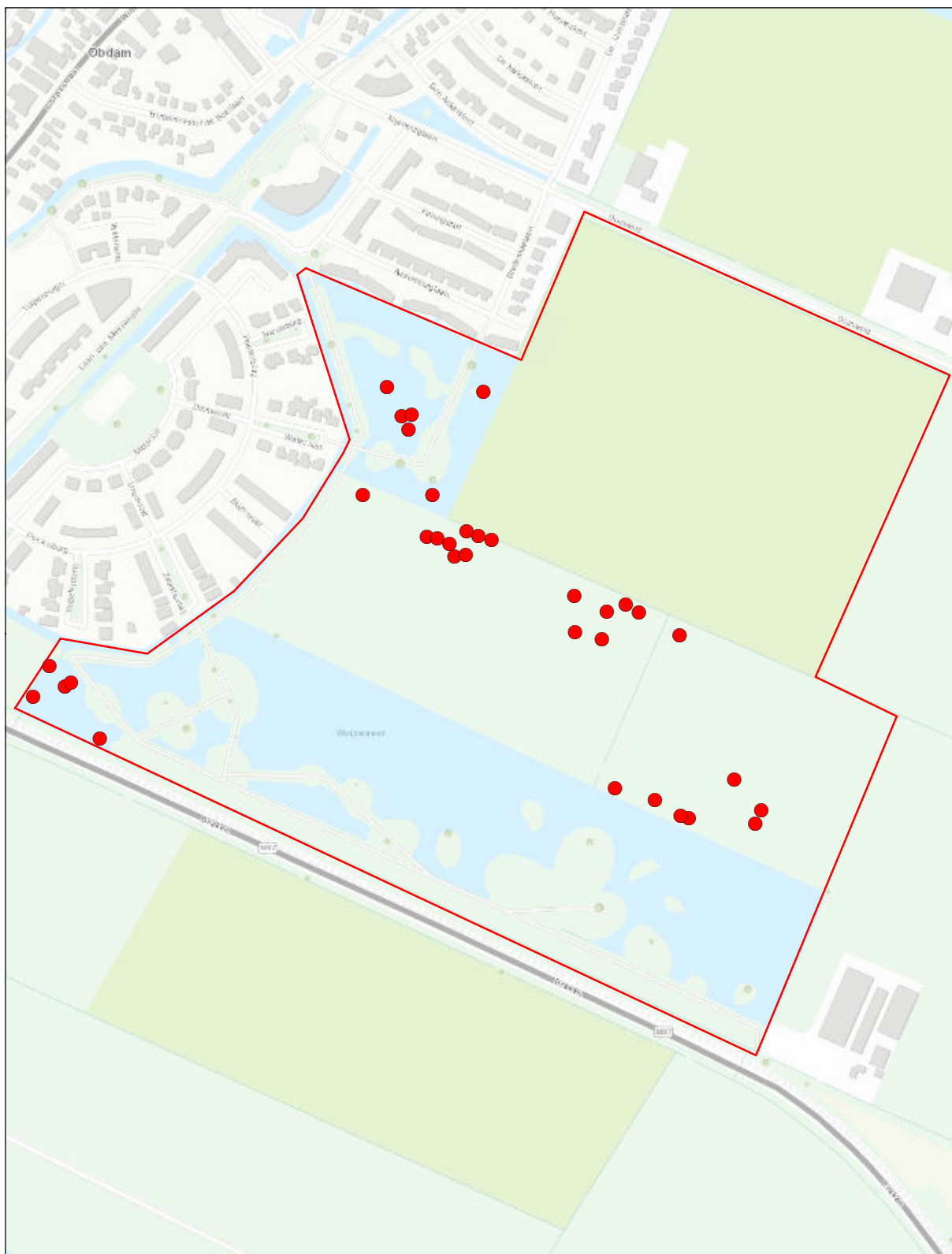
1 territorium

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Grauwe gans**

34 territoria

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Grote Canadese gans**

1 territorium

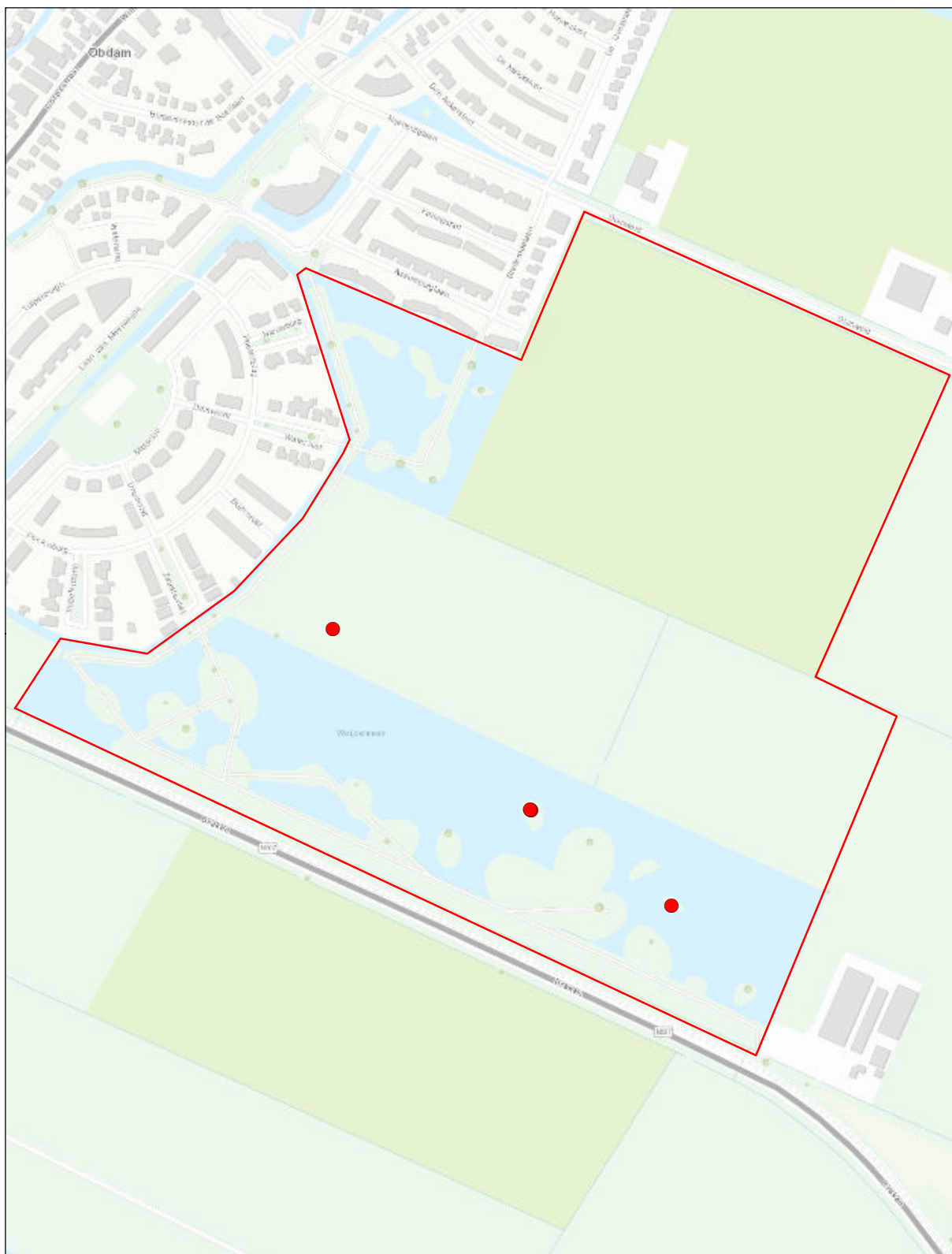
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Kleine Canadese gans

4 territoria

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Brandgans**

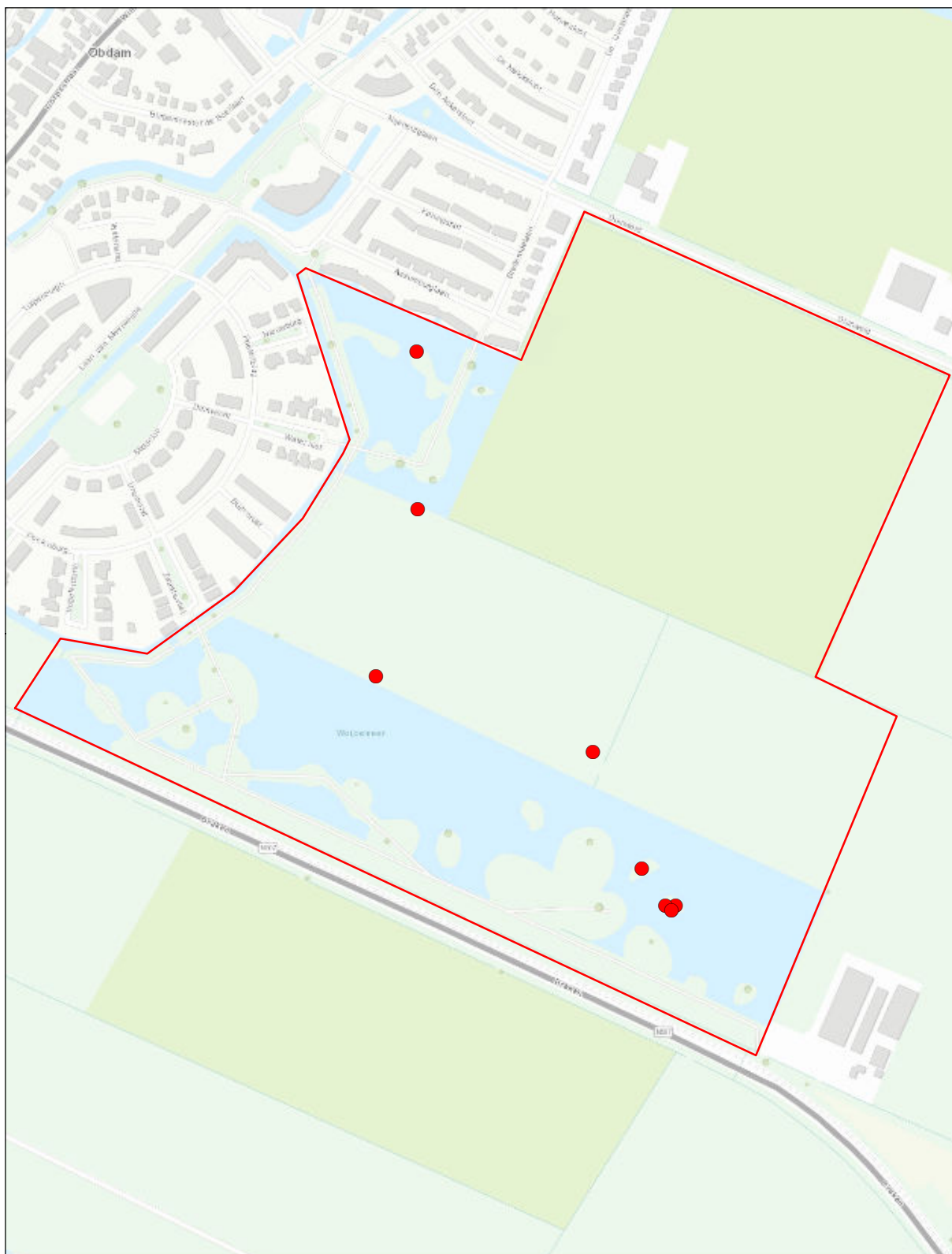
1 territorium

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Nijlgans

8 territoria

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Bergeend**

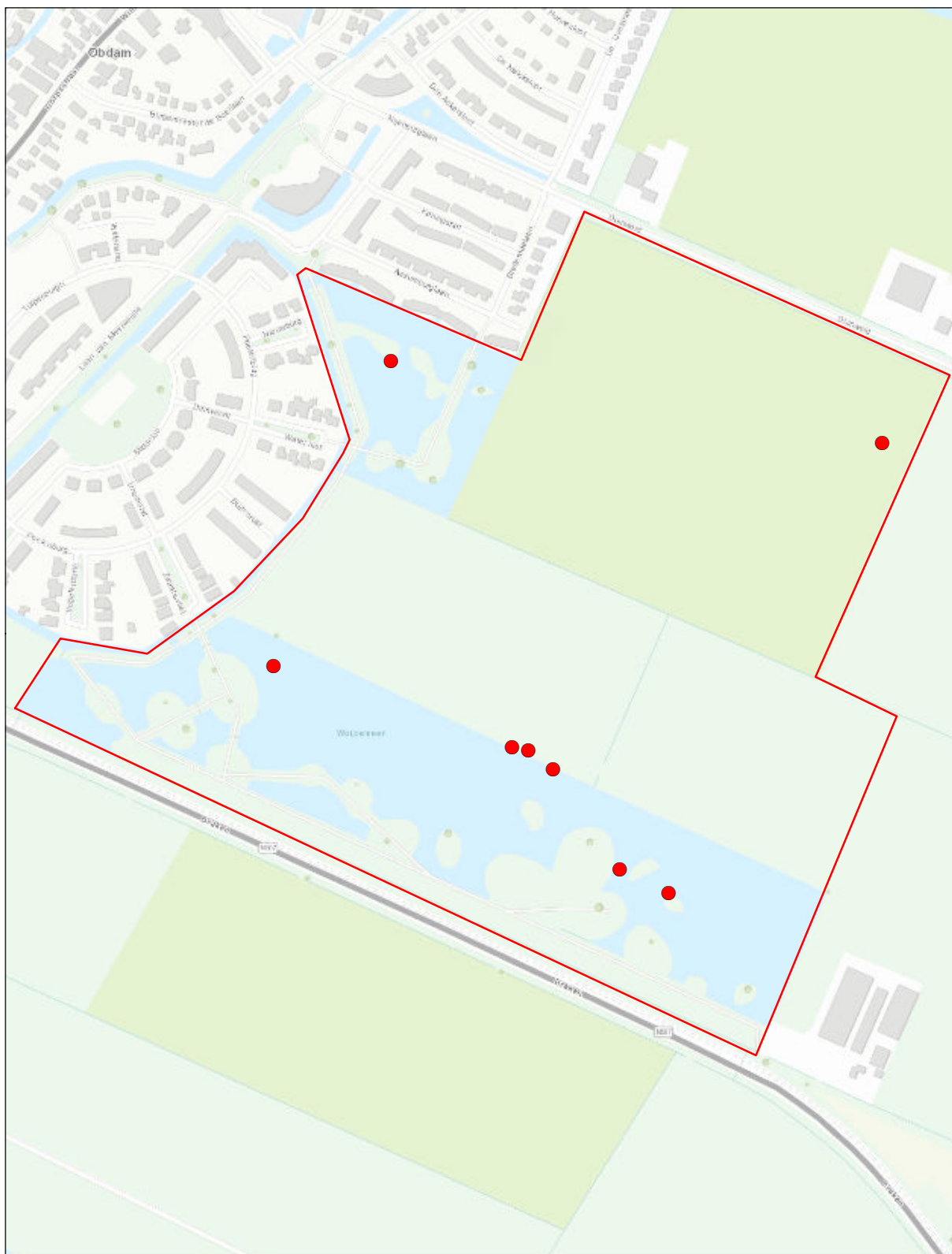
2 territoria

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Krakeend

8 territoria

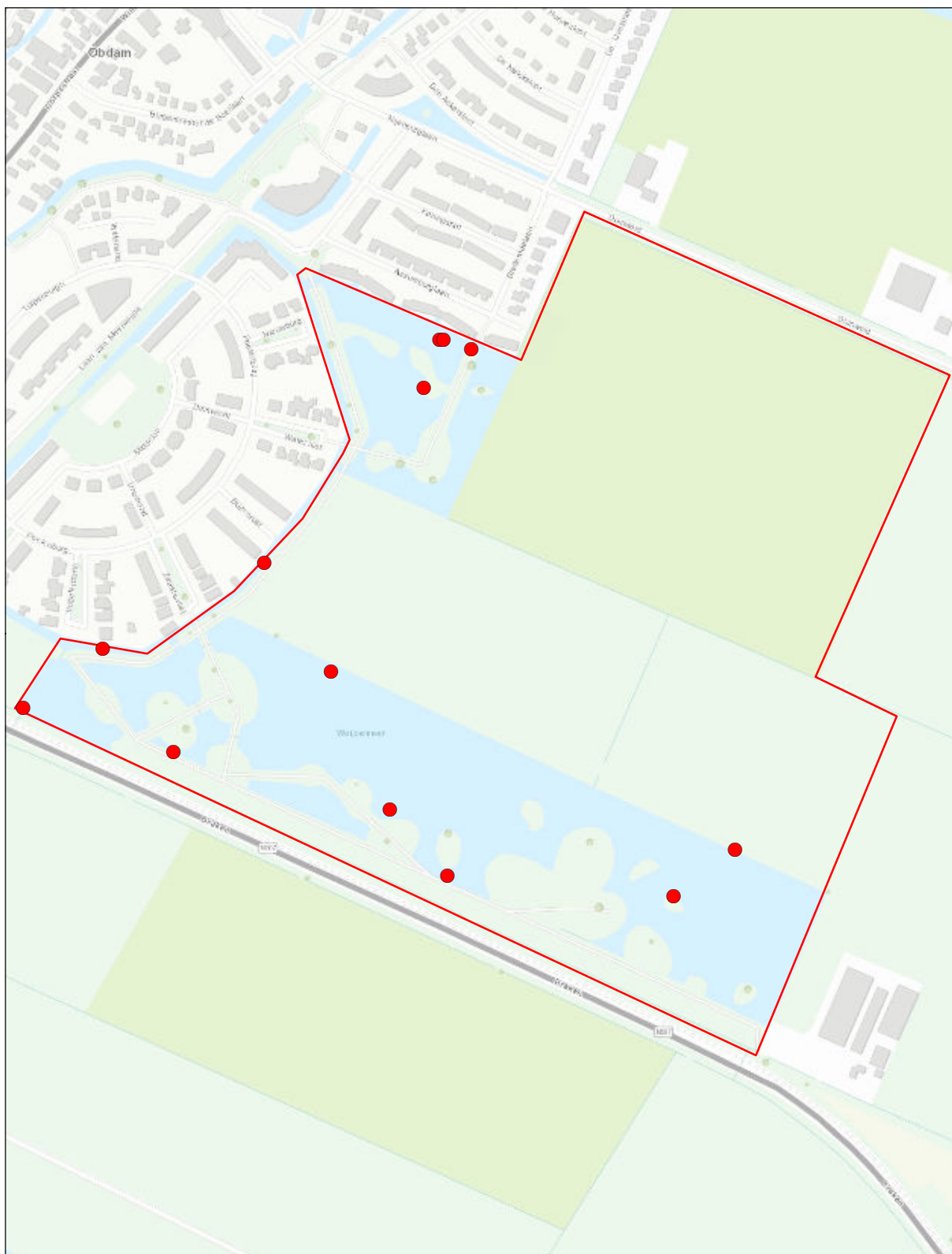
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Wilde eend**

13 territoria

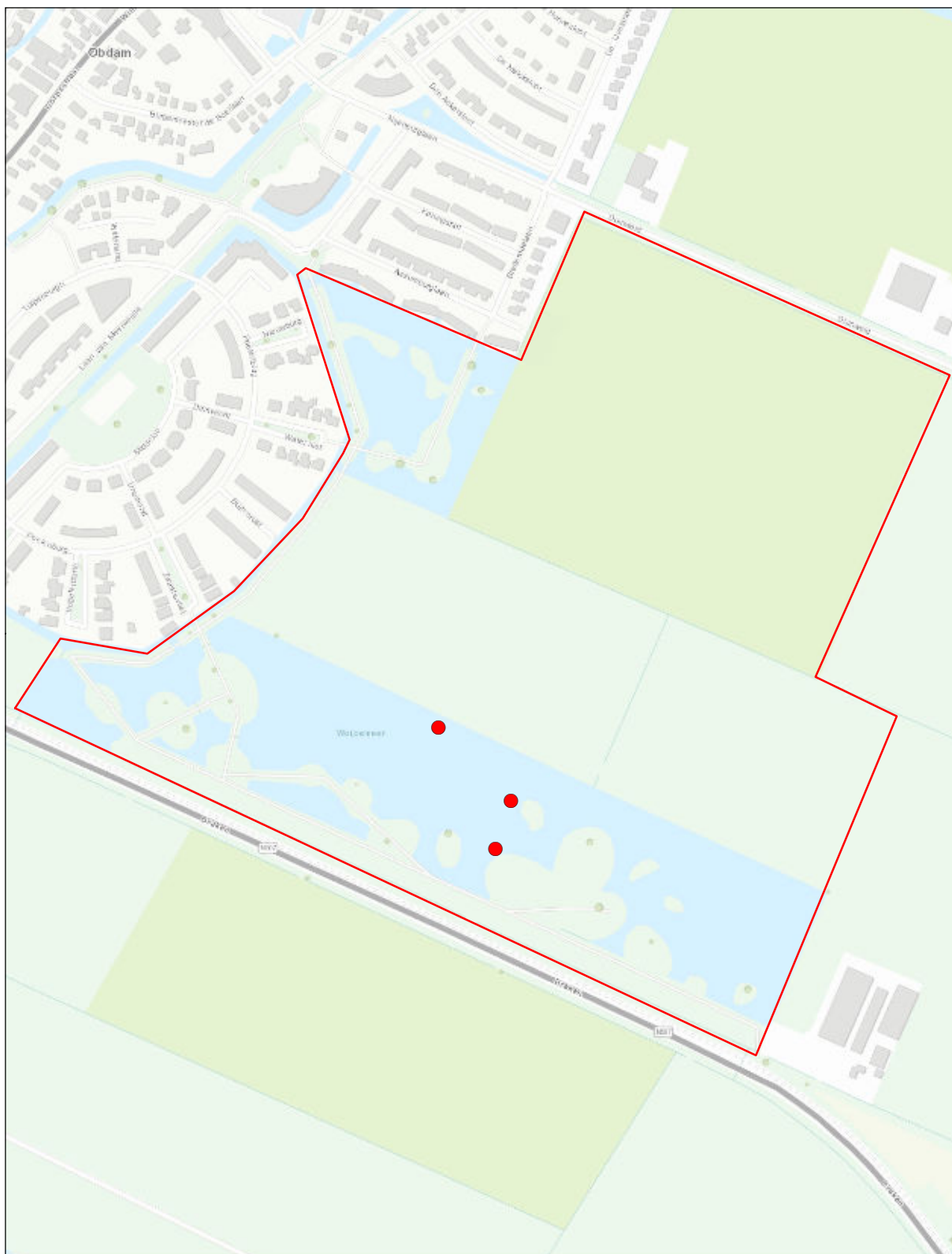
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Slobeend

3 territoria

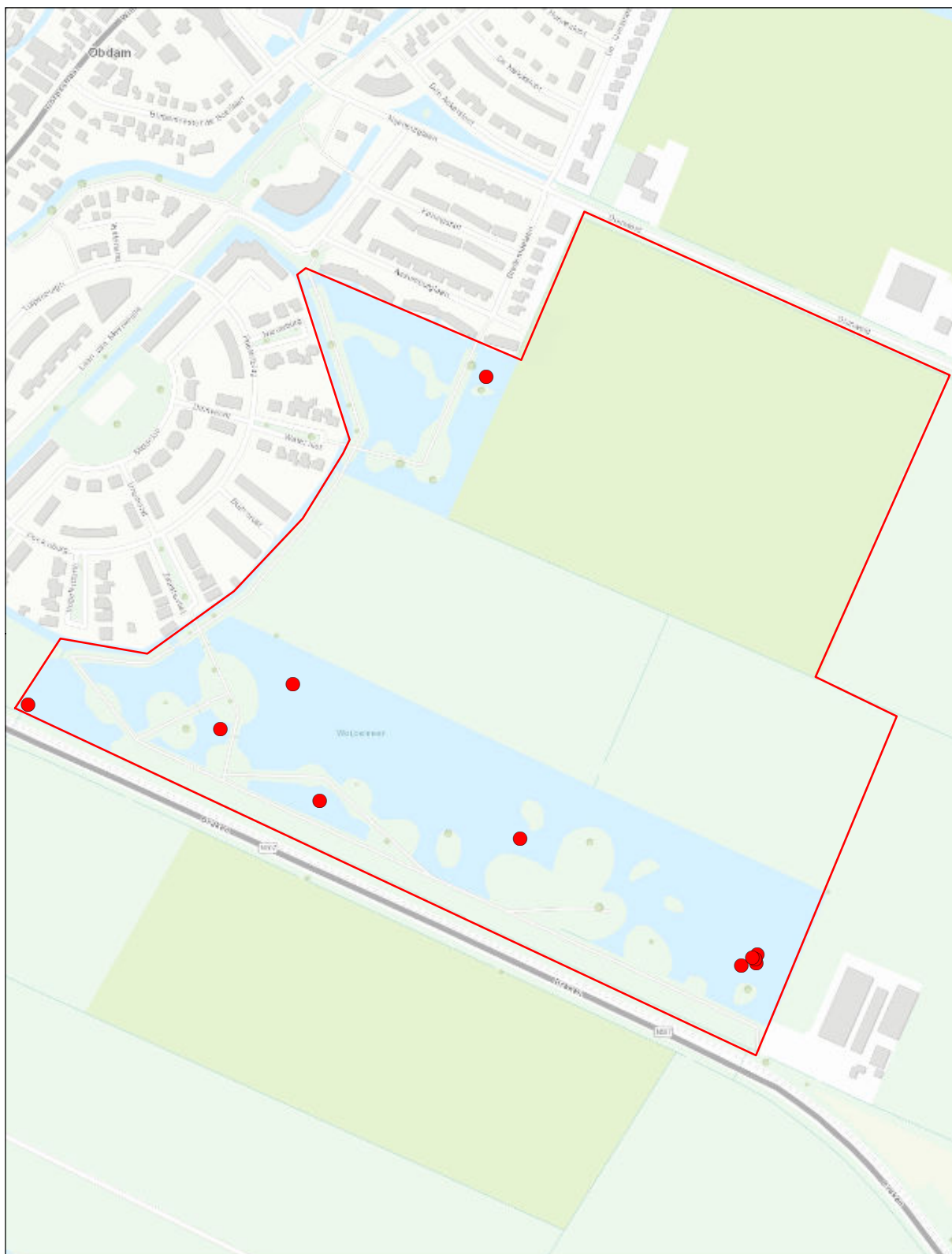
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Kuifeend

11 territoria

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Waterhoen

3 territoria

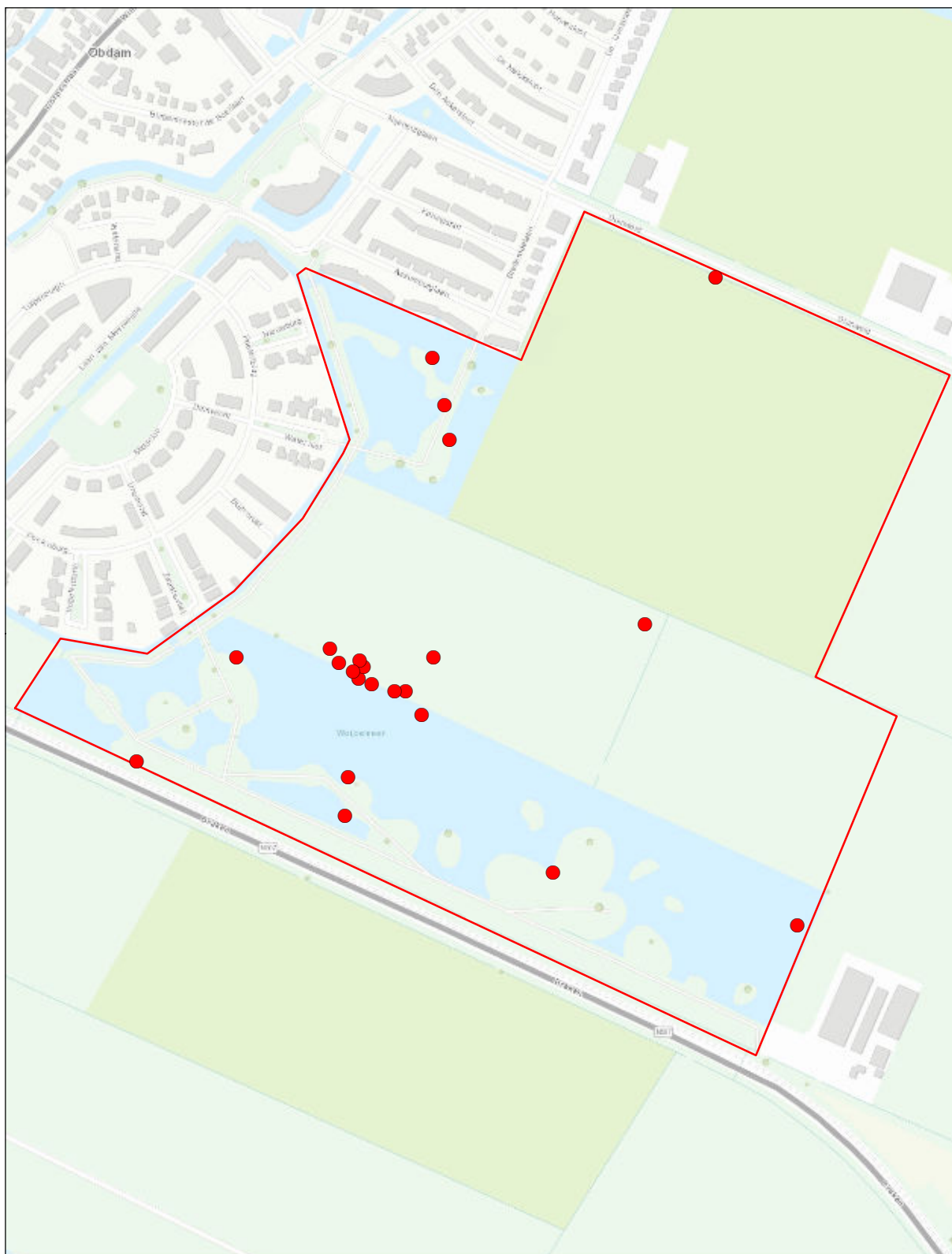
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Meerkoet

22 territoria

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Scholekster

3 territoria

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Kleine plevier

1 territorium

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Bontbekplevier

1 territorium

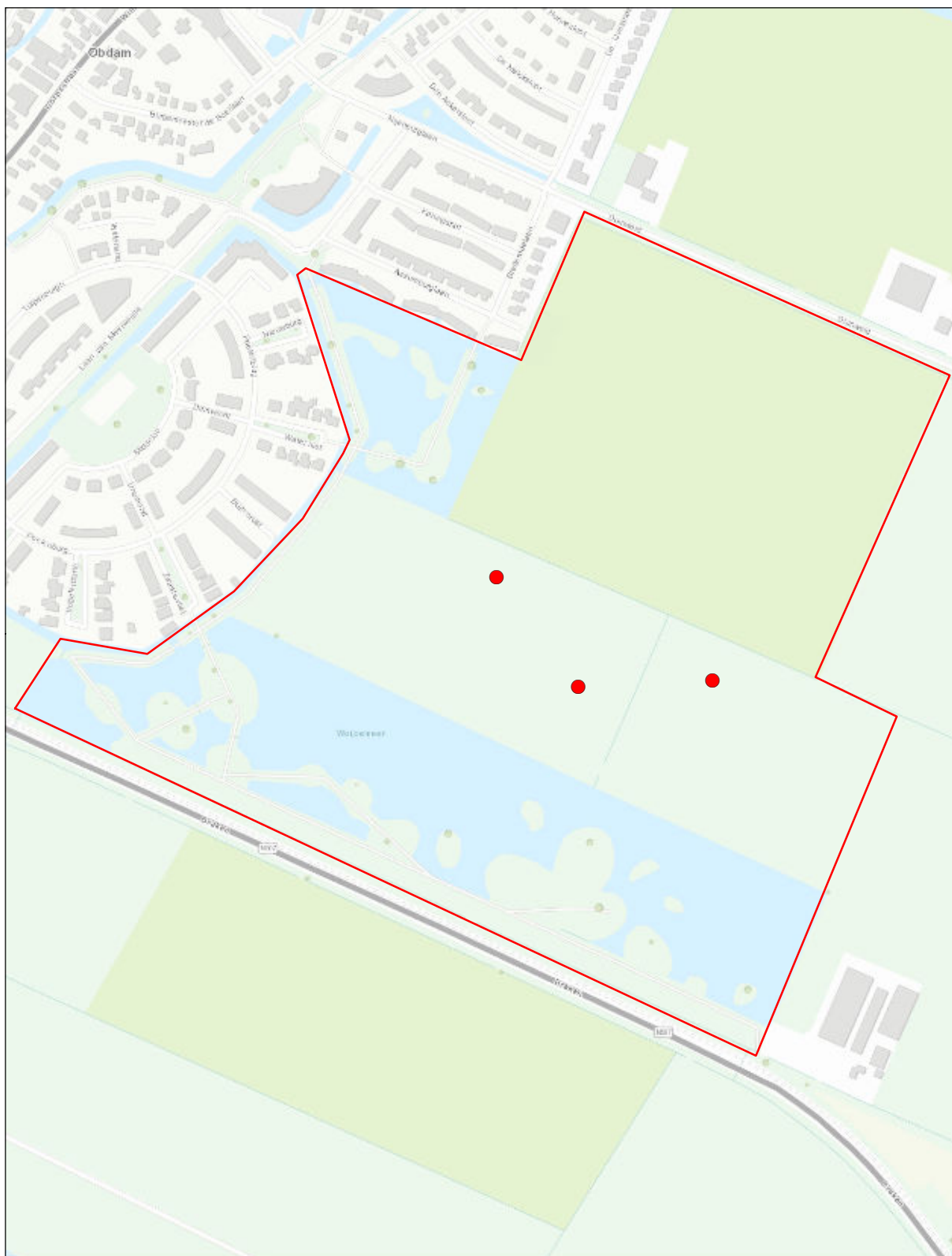
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Grutto**

3 territoria

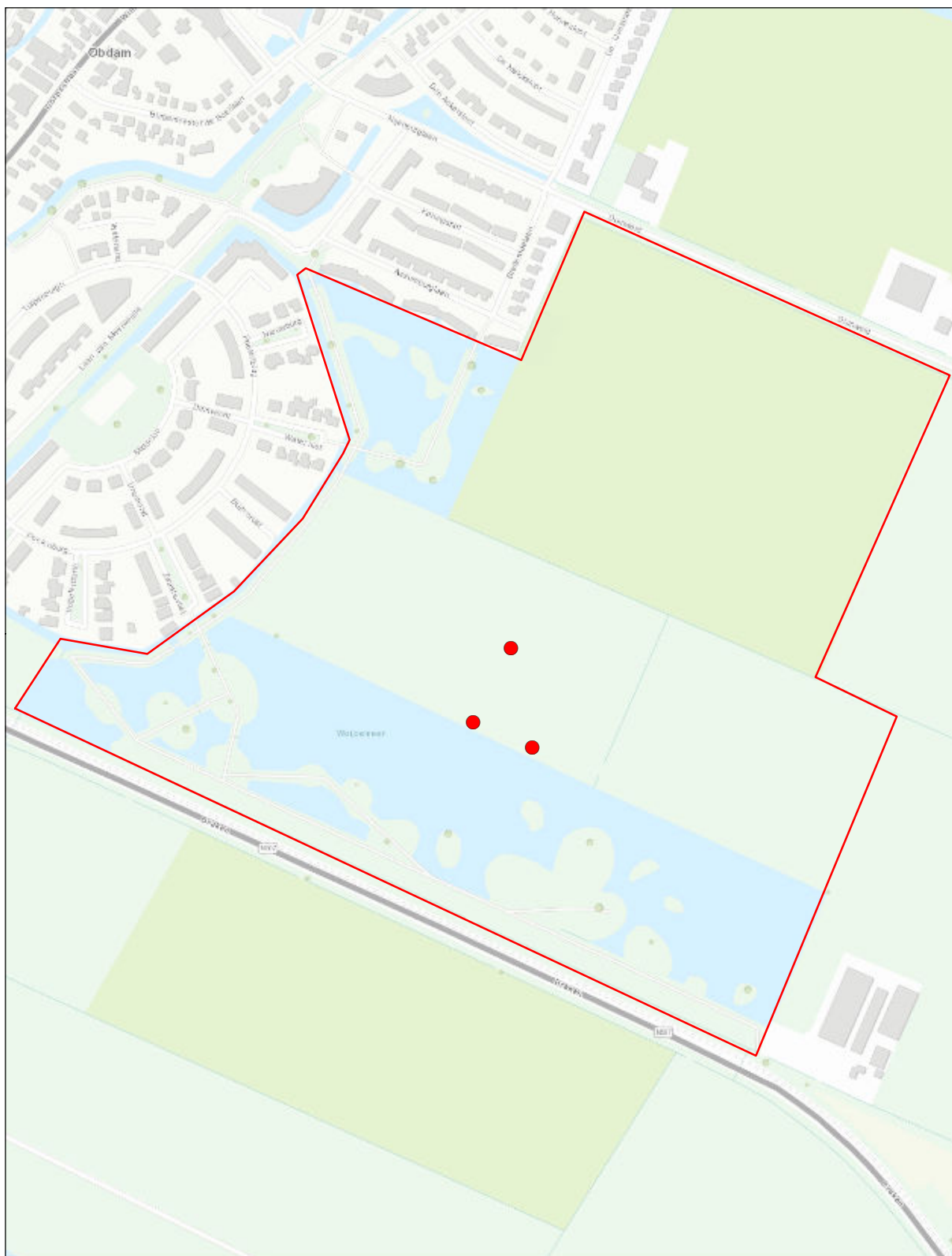
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Tureluur

3 territoria

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Oeverwaluw**

14 territoria

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Gele kwikstaart

1 territorium

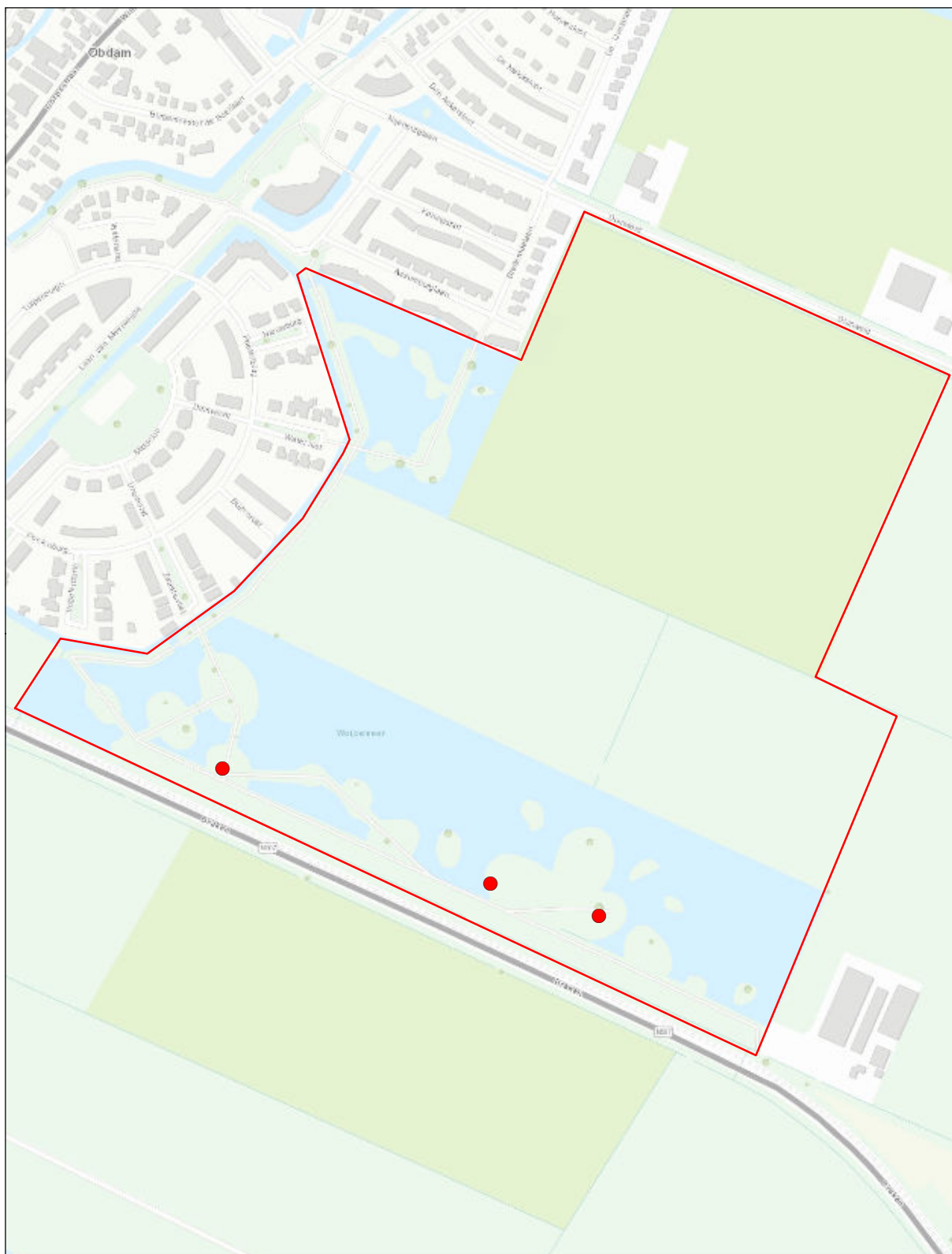
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Winterkoning

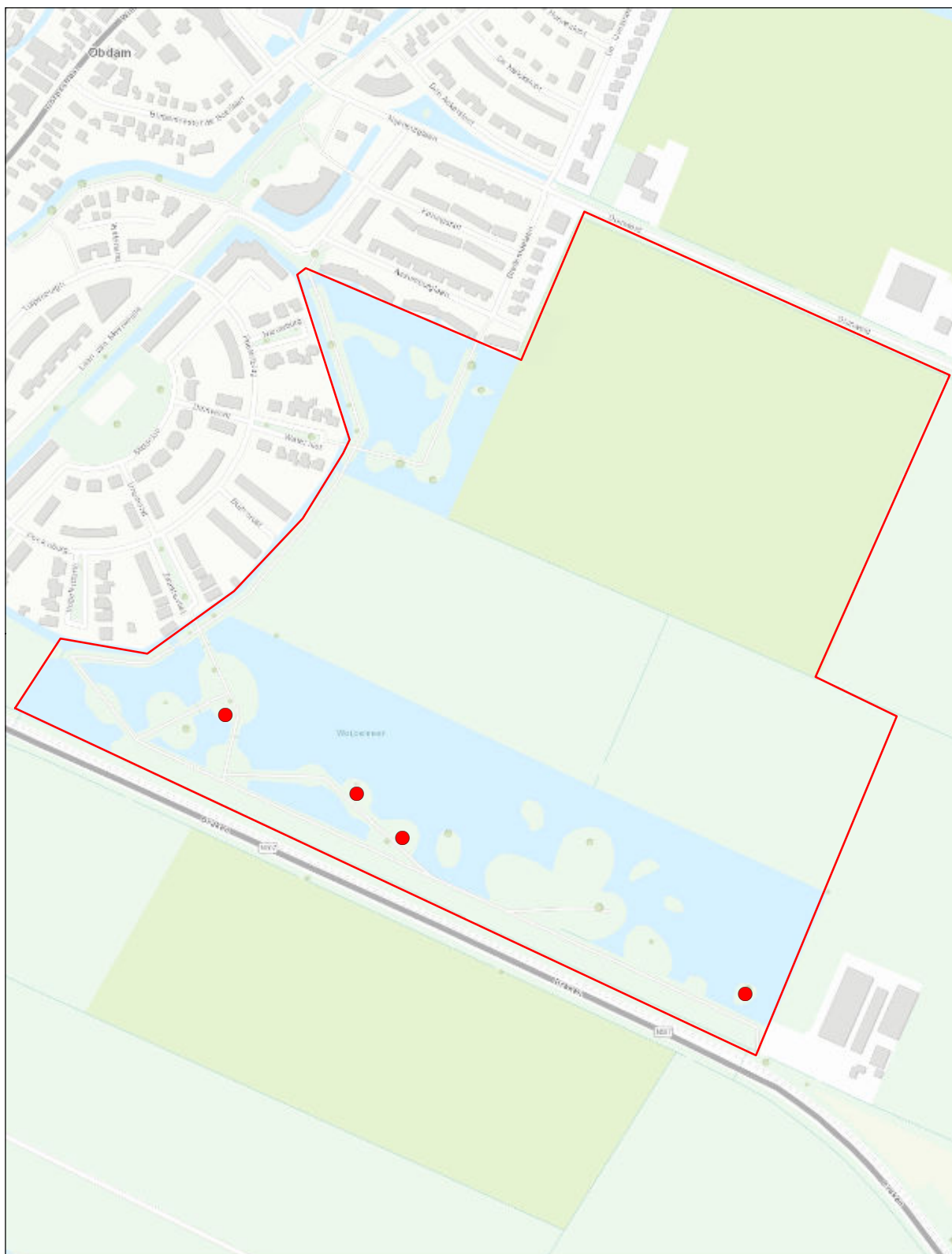
3 territoria

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Merel

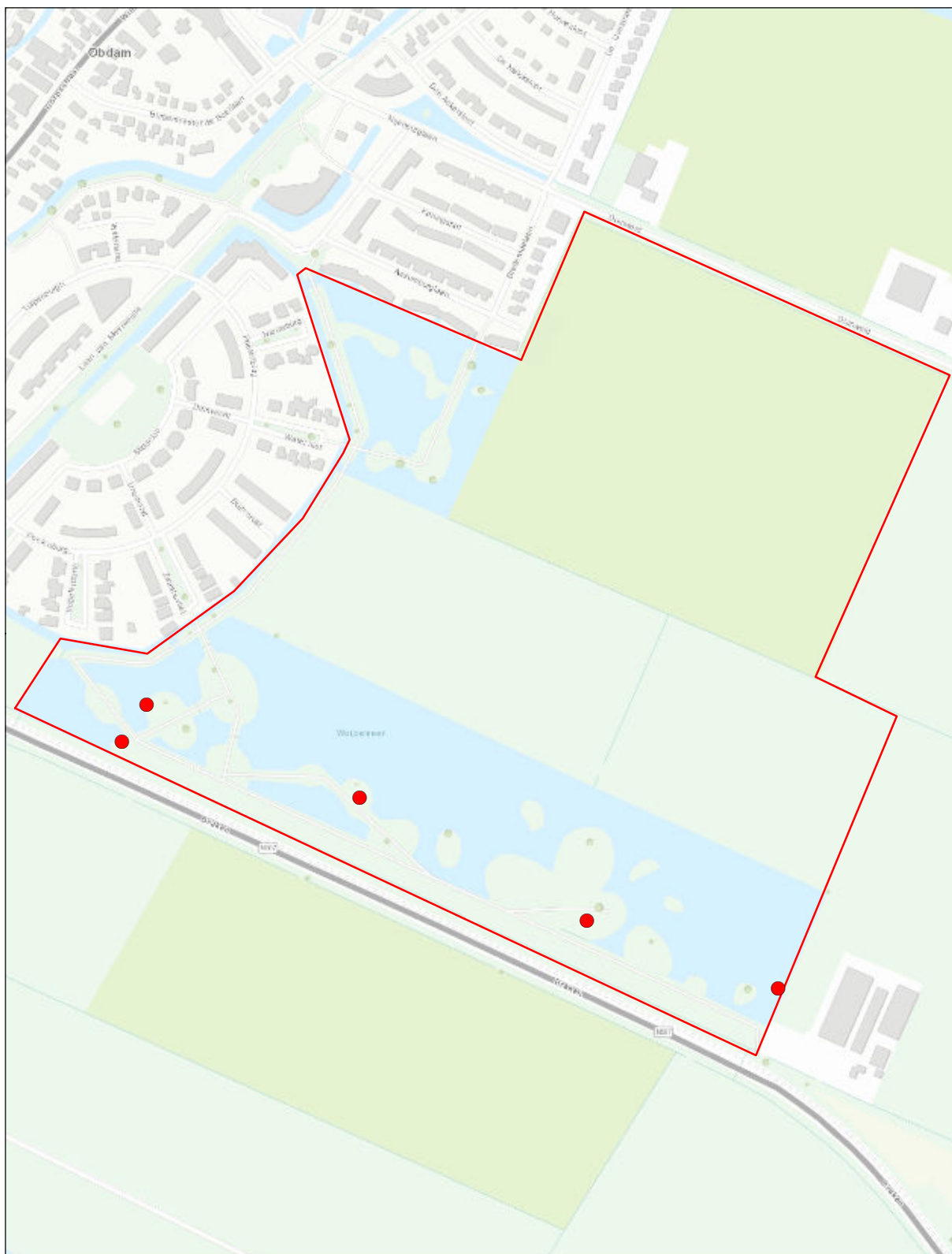
4 territoria

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Rietzanger

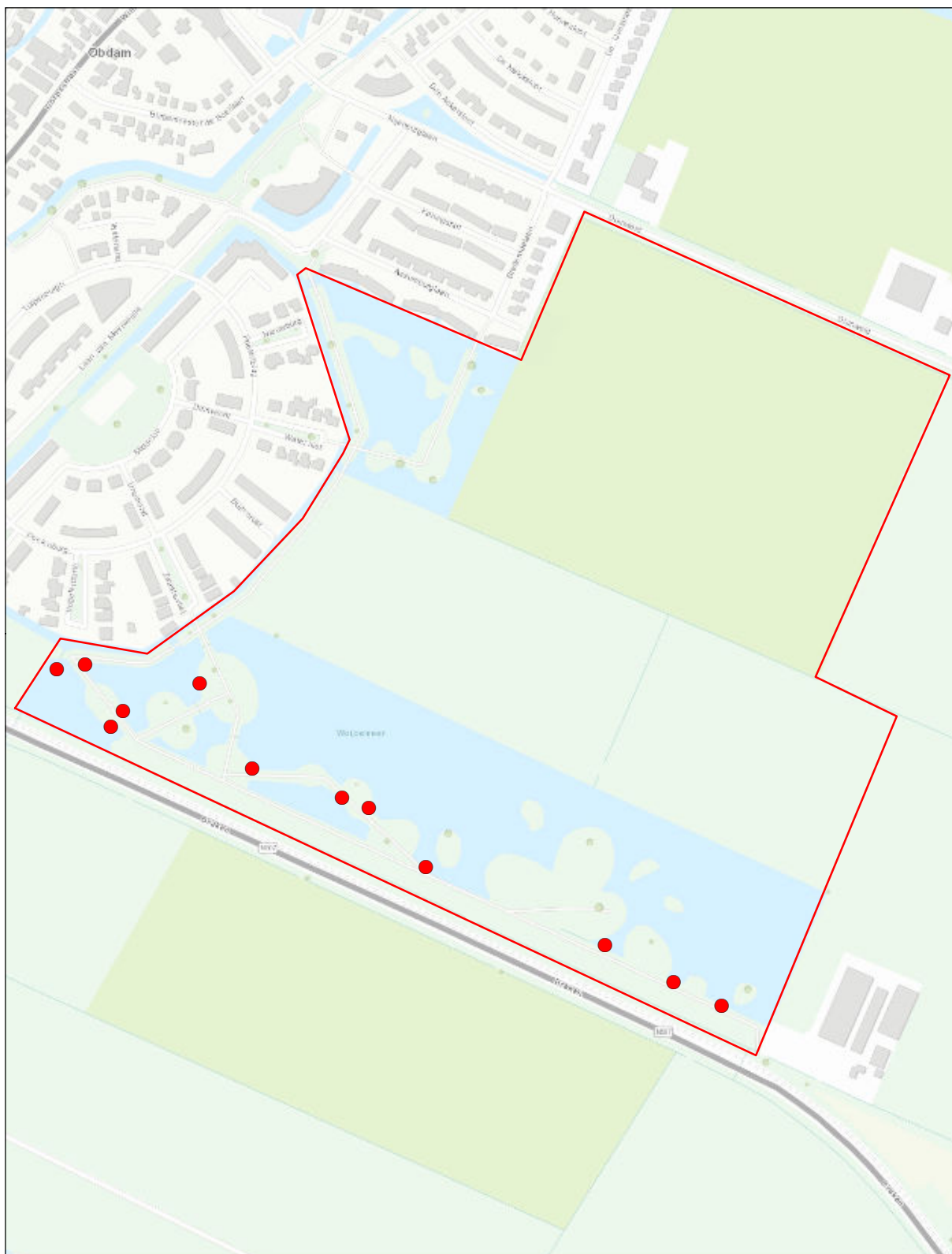
5 territoria

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Kleine karekiet

12 territoria

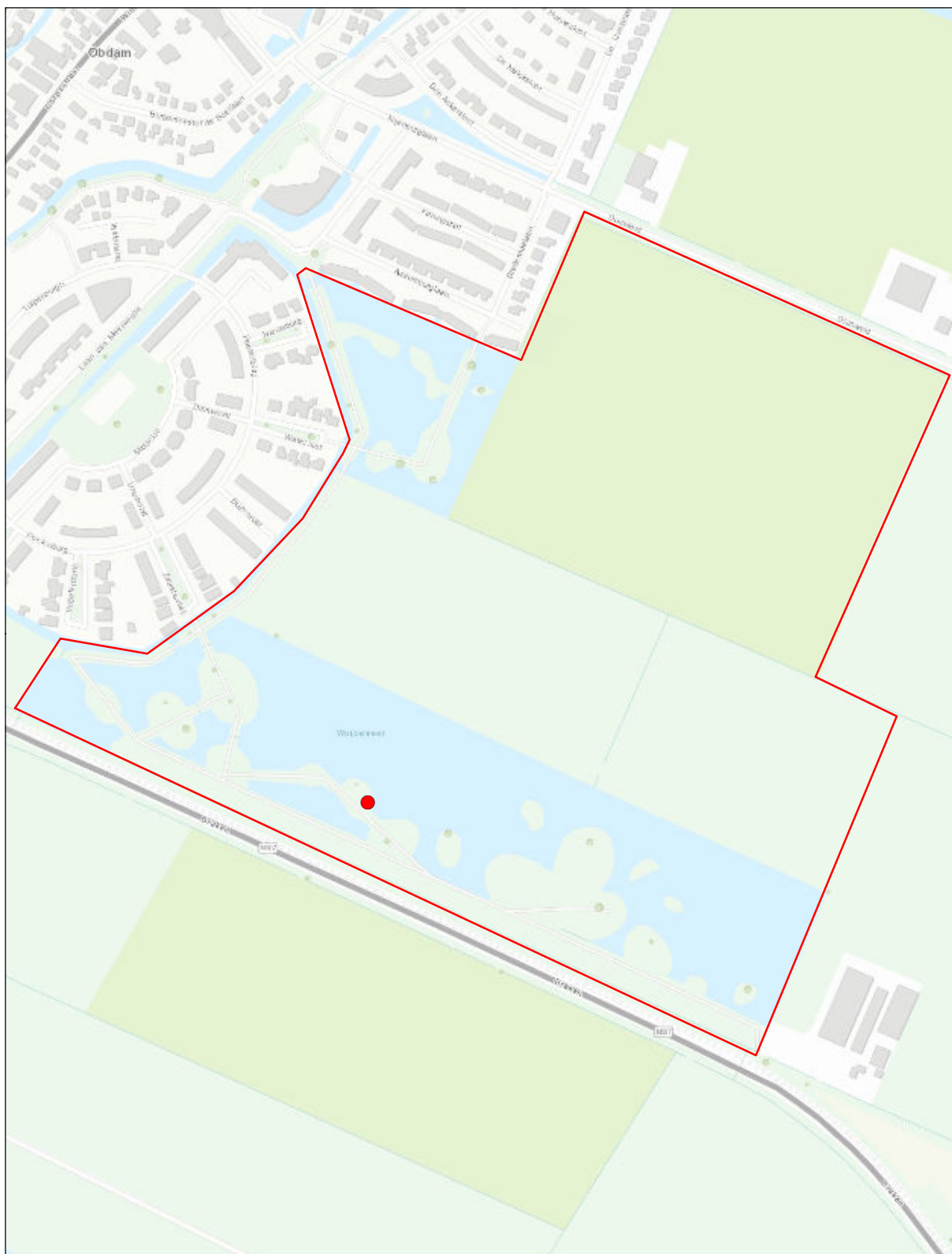
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Braamsluiper

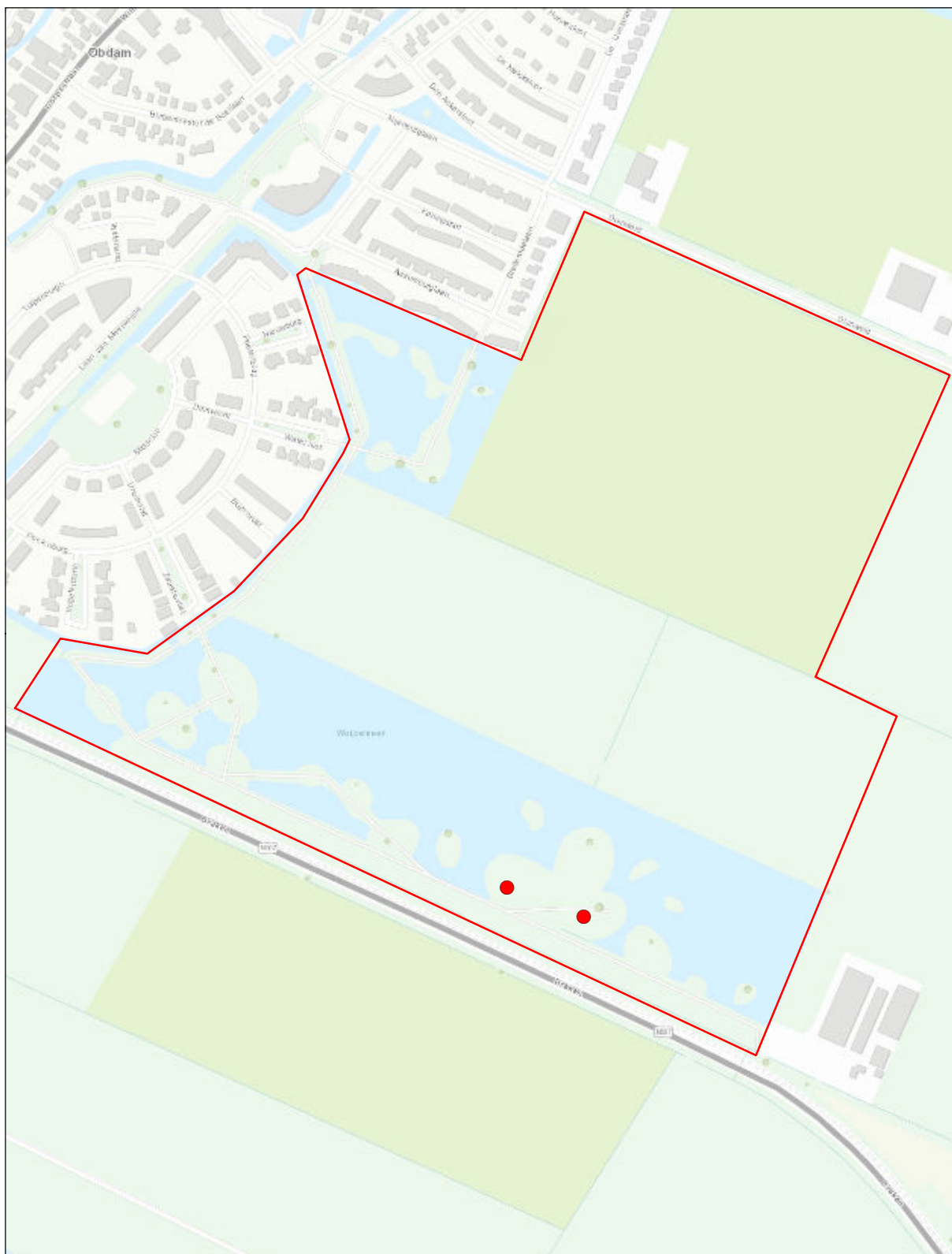
1 territorium

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Grasmus**

2 territoria

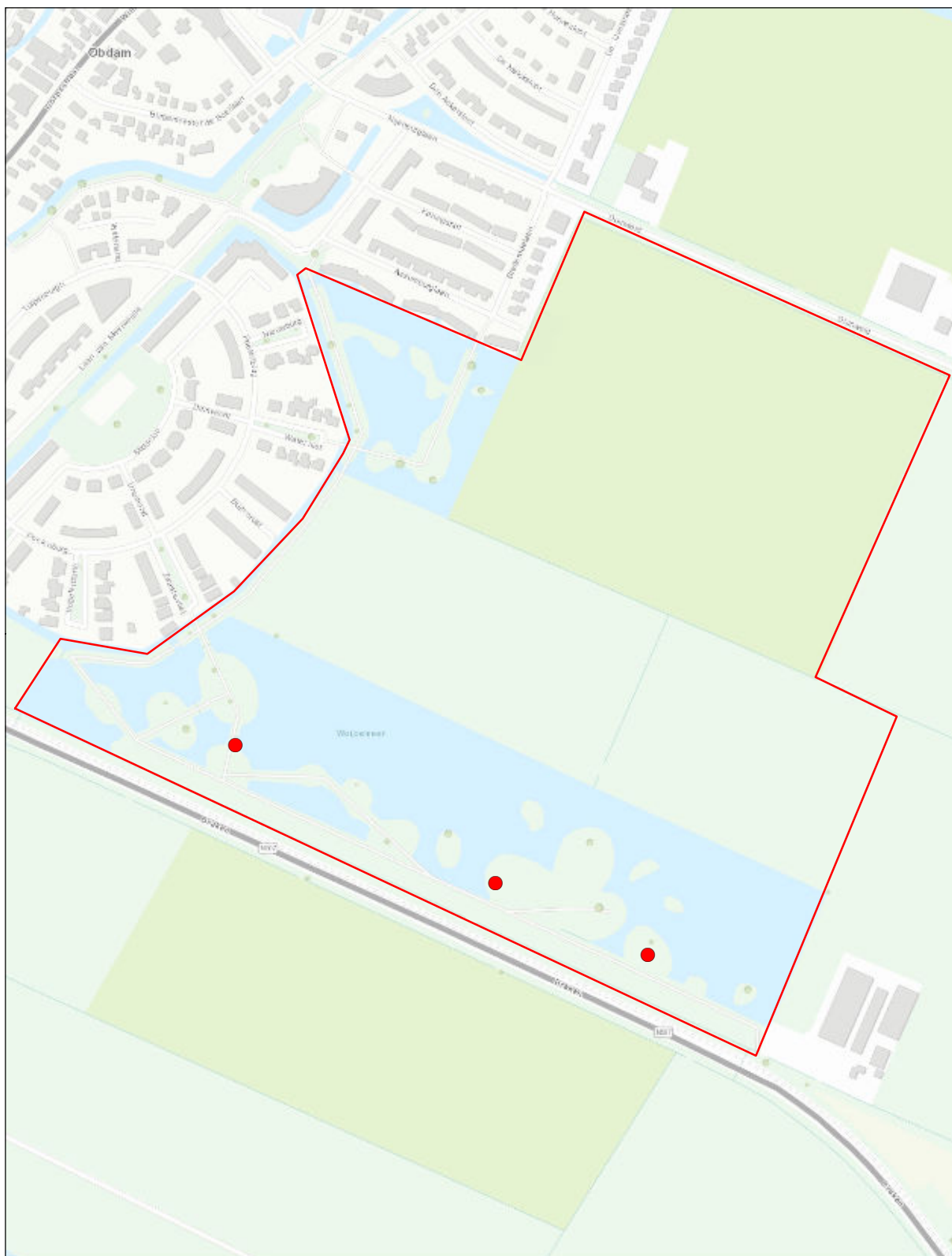
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Tuinfluiter

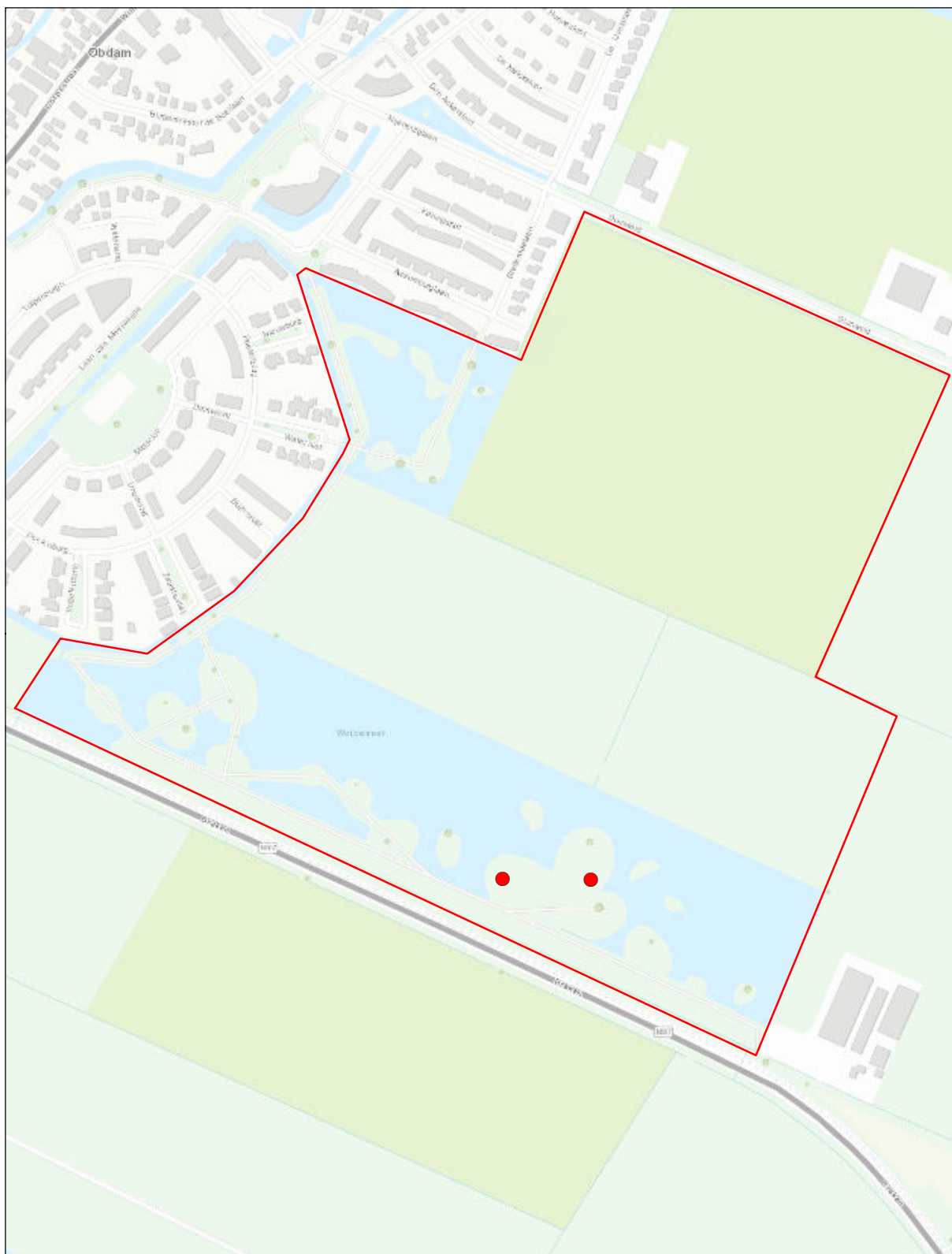
3 territoria

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Zwartkop**

2 territoria

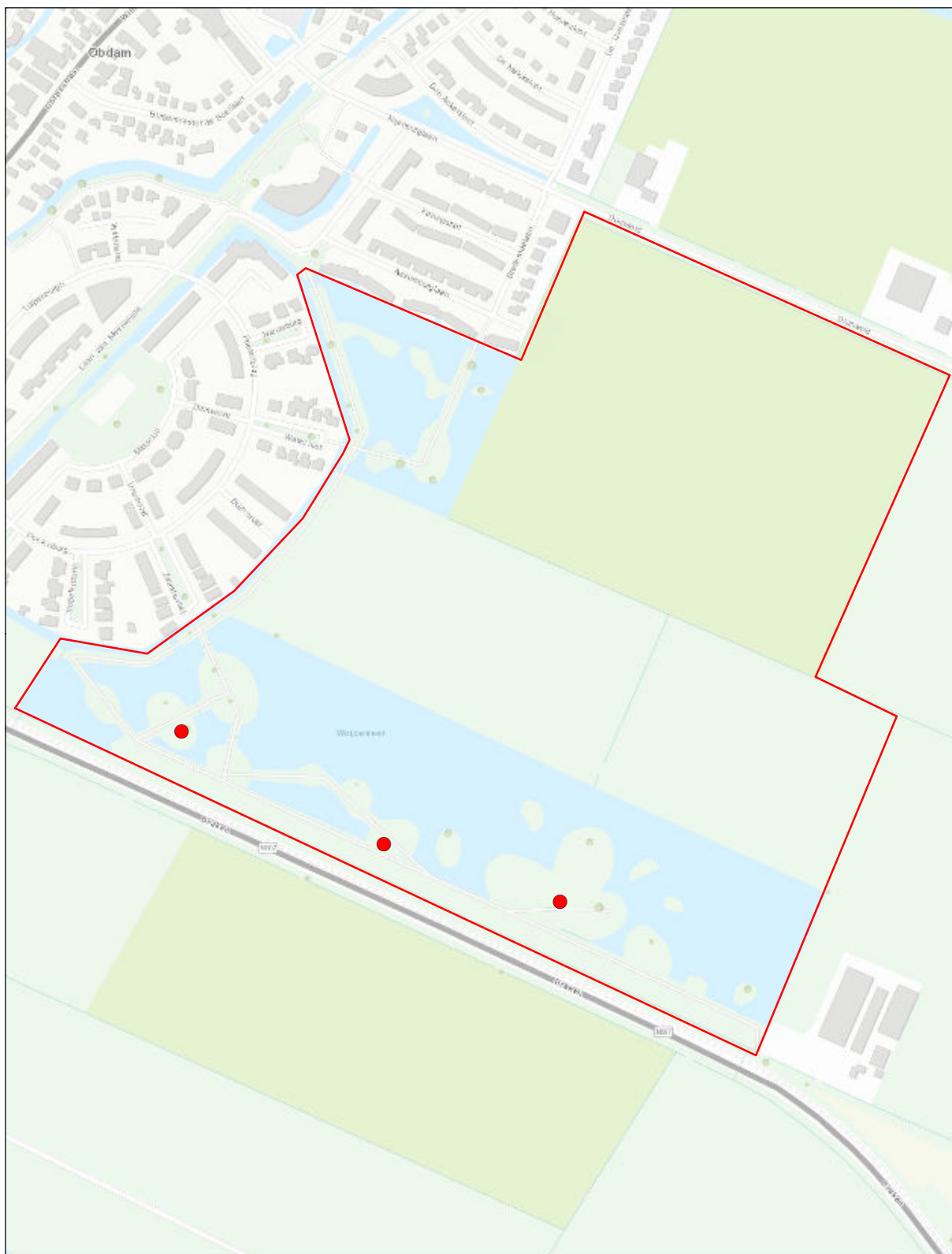
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Fitis

3 territoria

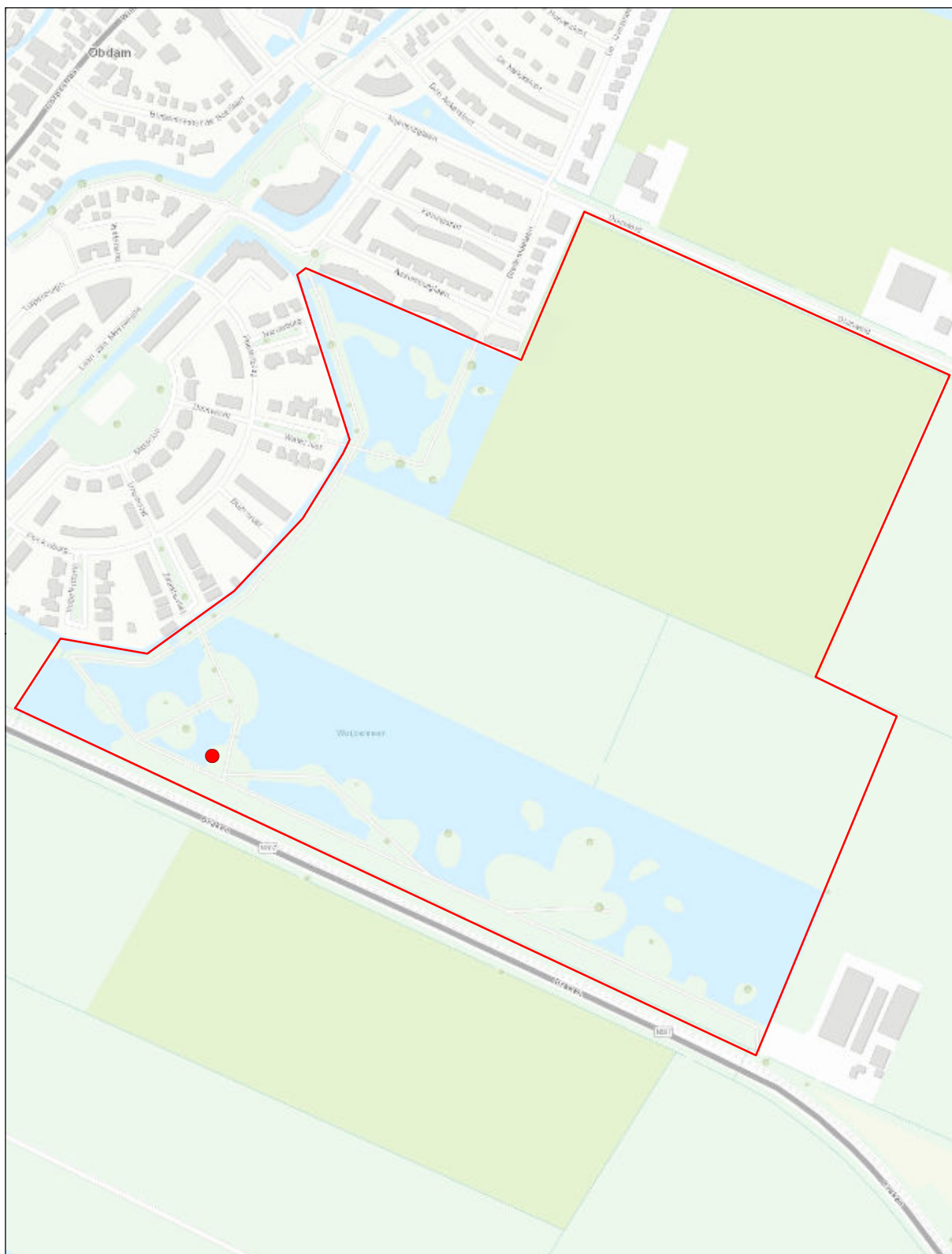
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Koolmees

1 territorium

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Ekster

1 territorium

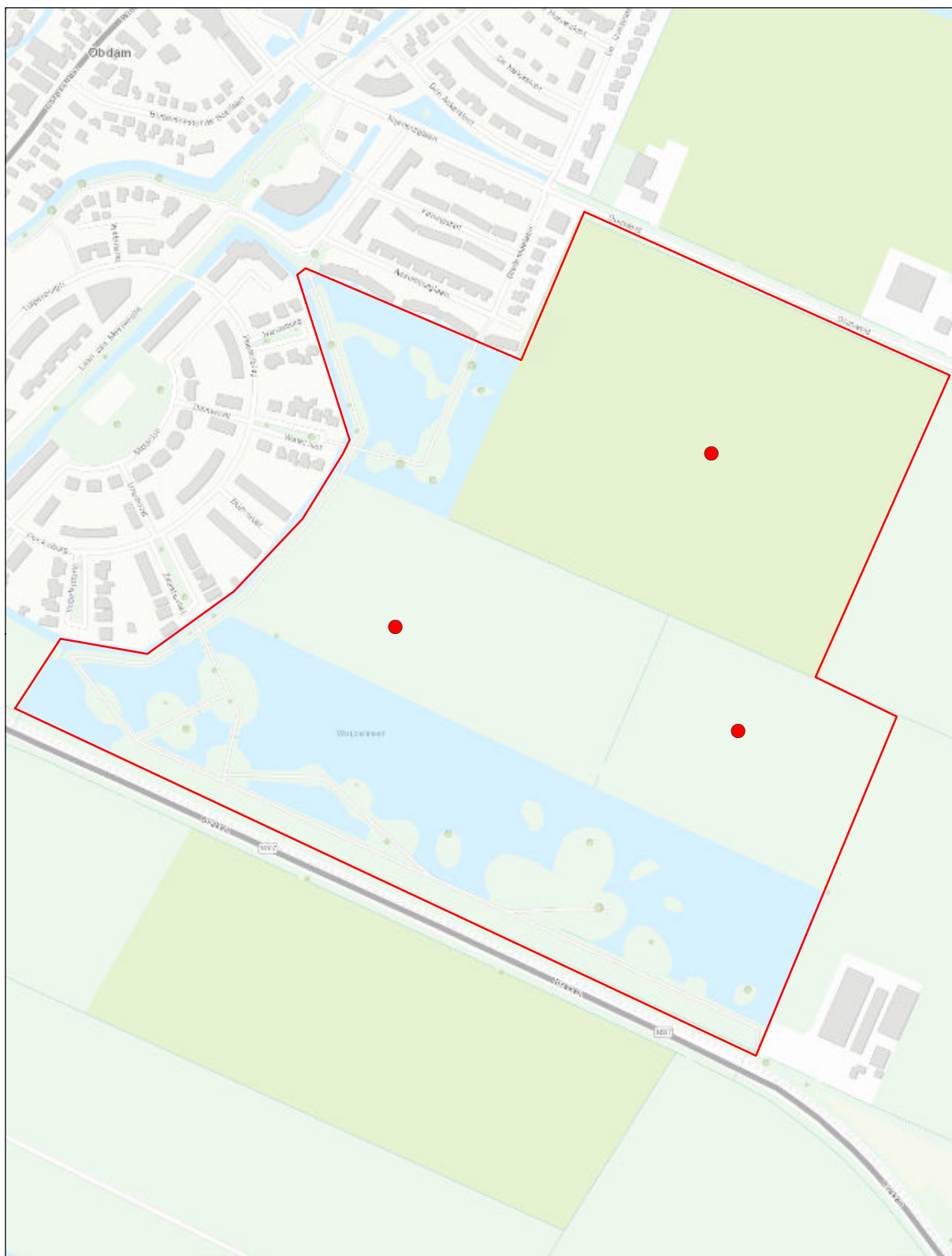
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● **Huismus**

3 territoria

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Vink

1 territorium

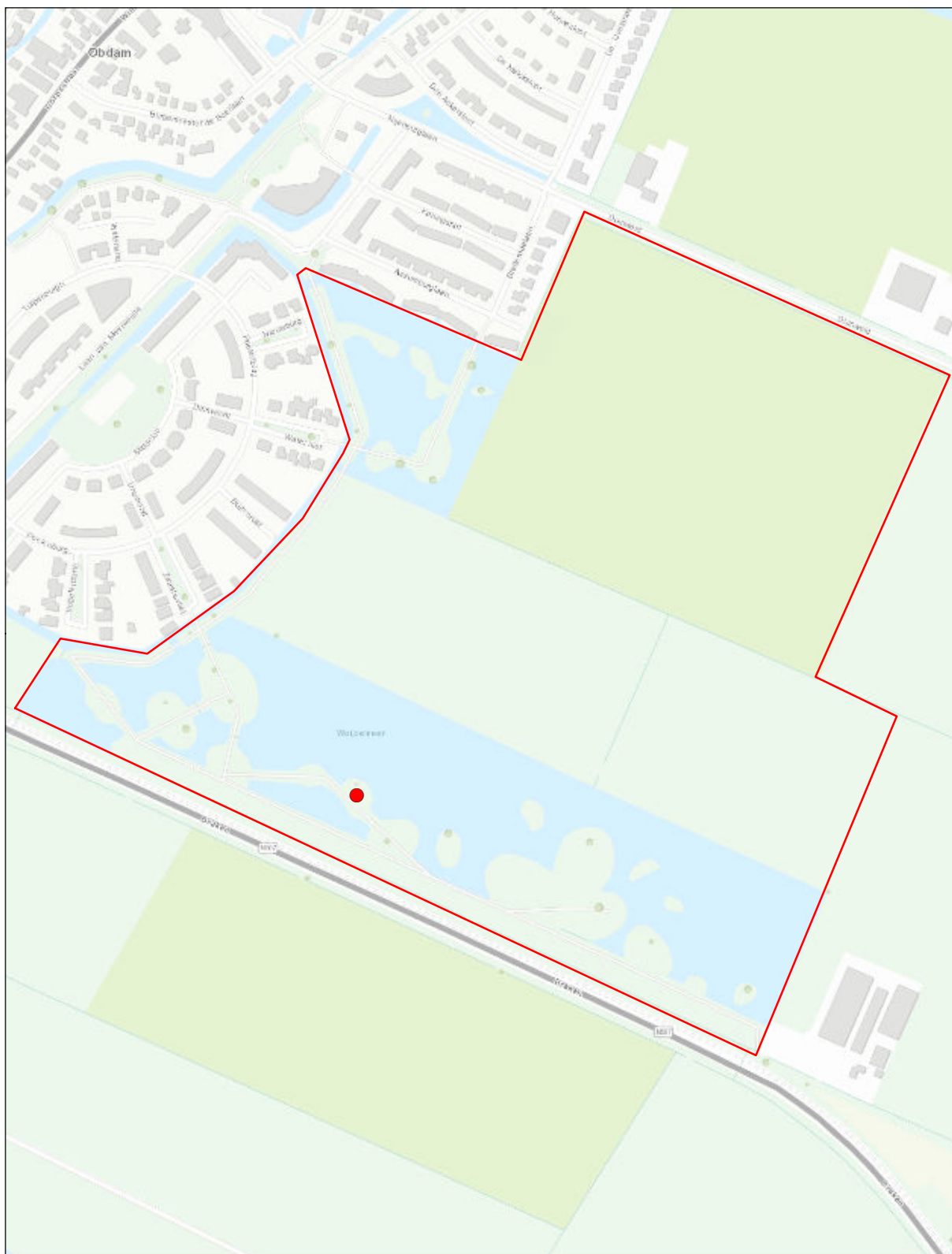
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Groenling

1 territorium

© Kadaster Nederland

0 0,225 km

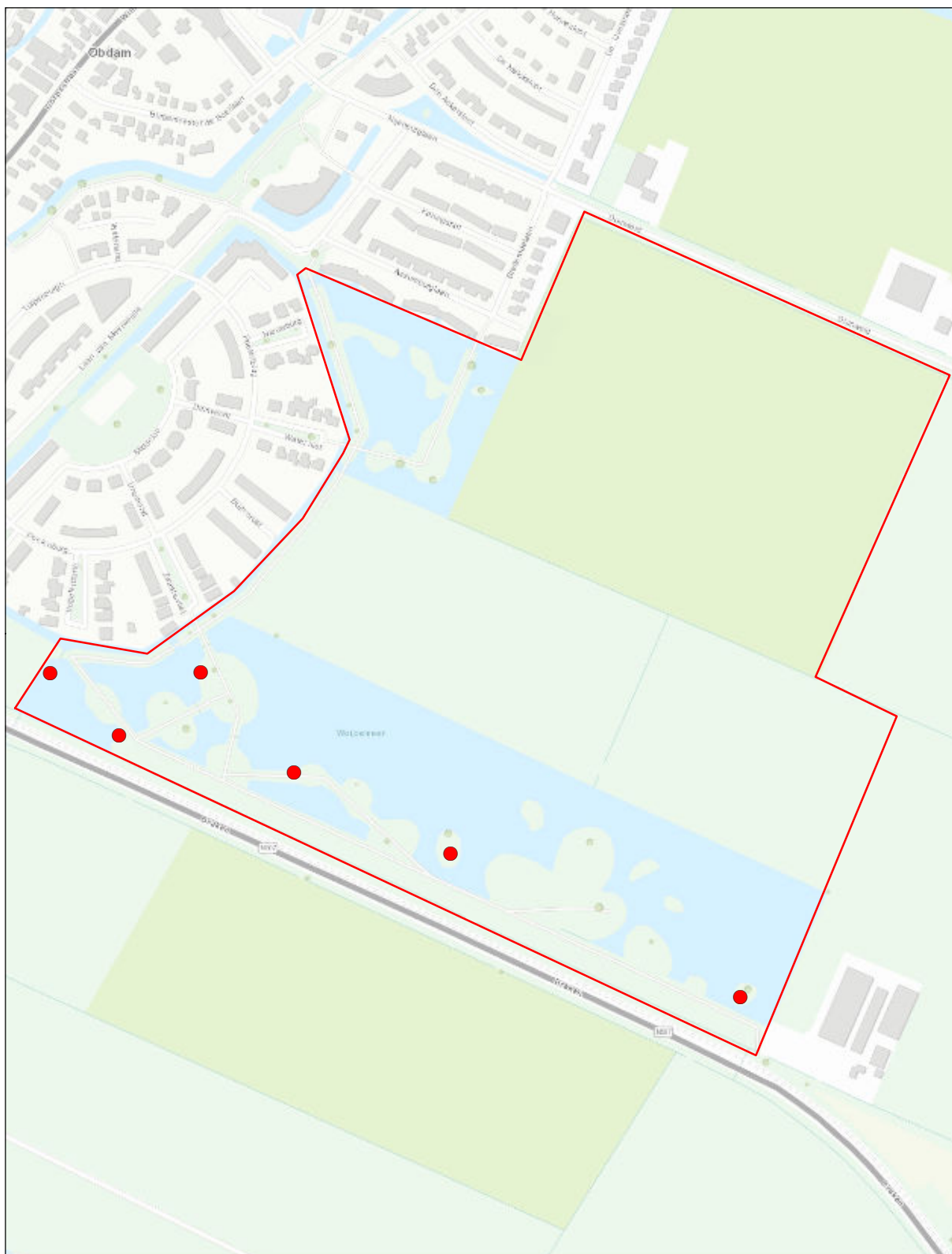
© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Tuindersweijde

Verspreidingskaart 2020

● Rietgors

6 territoria

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,225 km

Bijlage 6 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 6.1 Wet Natuurbescherming (Wnb)

De Wet Natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 6.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 6.2 Soortbescherming

Bijlage 6.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en soorten genoemd in de Europese Vogelrichtlijn.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 6.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 11.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 11.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+		+	+				+	+	+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						⁺¹						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						⁺²						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						⁺³						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						⁺⁴						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

+1:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

+2:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

+3:geldt in de periode juli t/m september

+4:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 6.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Bijlage 6.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 6.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 6.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 6.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 6.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'jaarrond beschermde broedvogels', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in
Buizerd	4	principe jaarrond zijn beschermd met
Gierzwaluw	2	beschermingscategorie:
Grote gele kwikstaart	3	1 = soorten die ook buiten het
Havik	4	broedseizoen het nest gebruiken als vaste
Huismus	2	rust- of verblijfplaats,
Kerkuil	3	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen
Oehoe	3	op dezelfde plaats broeden en die daarin
Ooievaar	3	zeer honkvast zijn of afhankelijk van
Ransuil	4	bebouwing of biotoop,
Roek	2	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats
Slechtvalk	3	broeden en die daarin zeer honkvast zijn of
Sperwer	4	afhankelijk van bebouwing,
Stenuil	1	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in
Wespendief	4	staat zijn een nest te maken.
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken!

Voor jaarrond beschermde soorten kan, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevings-check' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als geen schade optreedt en de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, zal de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook jaarrond beschermde soorten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 6.2.6 Gedragcodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van

natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld en er moet een belang zijn voor het project vergelijkbaar met genoemde belangen uit de VRL, HRL of de 'andere soorten'.

Bijlage 6.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschappelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 6.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten. Het bevoegd gezag geeft een vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 6.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 6.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ingrepen in gebieden die horen bij het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het netwerk of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Getoetst wordt of een ingreep van invloed is op 'wezenlijke kenmerken en waarden', het NNN kent geen toetsing op 'externe werking'. Als een ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Uitgangspunt bij het toestaan van ingrepen is dat netto sprake moet zijn van een versterking van het netwerk.

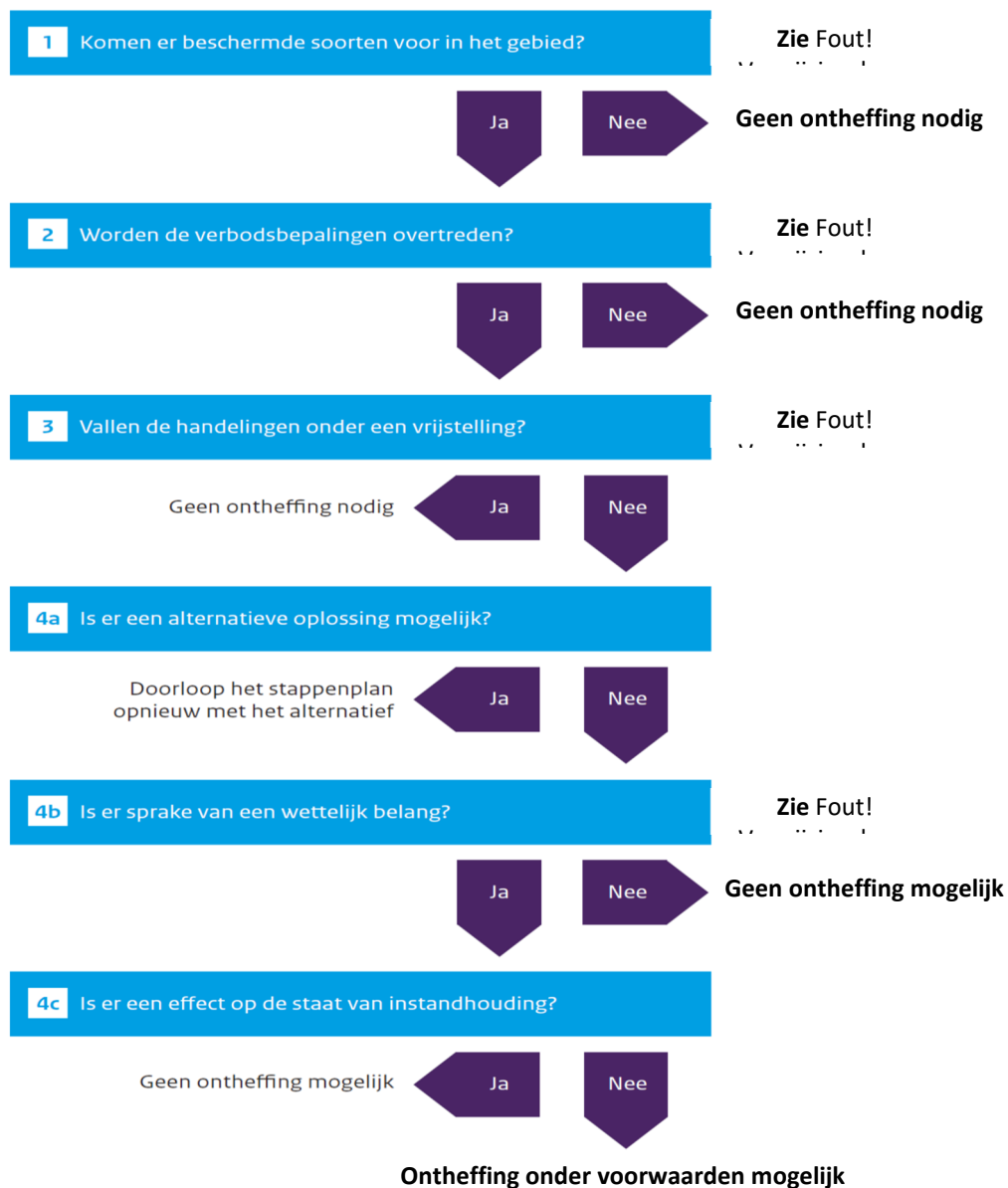
Bijlage 6.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 6.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden

Figuur 4.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
onthefing

kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 4 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 6.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft als onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes of het stilleggen van werkzaamheden.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl